

Vejledning

til

Landstingsforordningen om offentlig hjælp

Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling

Marts 2013

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INDLEDNING	5
2	FORMÅL.....	6
2.1	Formålet med offentlig hjælp	6
2.2	Ansvar for eget livs førelse	6
3	BEGREBSAFKLARING	7
3.1	Forsørgerpligt	7
3.1.1	Ophør af forsørgerpligten overfor ægtefælle	7
3.1.2	Ophør af forsørgerpligten overfor børn.....	7
3.2	Ligestillet samlever	7
3.3	Akut trang	8
3.4	Fast bopæl.....	8
3.5	Bopælskommune.....	8
3.6	Ophold.....	8
3.7	Opholdskommune	9
3.8	Rådighed	9
4	DEN OMFATTEDE PERSONKREDS.....	10
4.1	Offentlig hjælp ved akut trang	10
4.2	Offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt enkeltudgifter.....	10
5	FORMER FOR OFFENTLIG HJÆLP	11
5.1	Offentlig hjælp ved akut trang	11
5.2	Offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter	11
5.3	Offentlig hjælp i særlige tilfælde	11
6	HJÆLPENS VARIGHED	12
6.1	Offentlig hjælp ved akut trang	12
6.2	Offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter	12
6.3	Offentlig hjælp i særlige tilfælde	12
7	PERSONKREDS	13
8	PROCEDURE.....	14
8.1	Hvem skal ansøgning rettes til.....	14
8.1.1	Offentlig hjælp til forsørgelse, faste udgifter samt hjælp i særlige tilfælde.....	14
8.1.2	Offentlig hjælp ved akut trang.....	14
8.2	Kommunens behandling af sagen	14
8.3	Visitation	15
8.4	Rådgivning.....	15
8.4.1	Formålet med rådgivning	15
8.4.2	Rådgivningens indhold	15
8.4.3	Rådgivning hvis ansøgeren har børn	15
8.5	Handlingsplan.....	16
8.5.1	Pligt til at oplyse om retten til at få udarbejdet en handlingsplan	16
8.5.2	Formål med udarbejdelsen af en handlingsplan	16
8.5.3	Udarbejdes i samarbejde med modtageren.....	17
8.5.4	Handlingsplanens indhold	17

8.5.4.1	Realistiske delmål.....	17
8.5.4.2	Misbrugsproblemer.....	17
8.5.4.3	Personlig udvikling.....	18
8.5.4.4	Opkvalificering.....	18
8.5.4.5	Uddannelse.....	18
8.5.4.6	Aktivering.....	18
8.5.4.7	Fastholdelse af arbejde.....	19
8.5.4.8	Revalidering.....	19
8.5.4.9	Omskoling.....	20
8.5.5	Revision af handlingsplanen.....	20
8.5.6	Overgang til anden offentlig ydelse.....	20
8.5.7	Modtager flytter mellem to kommuner.....	20
8.6	Sagsbehandlingsregler.....	21
8.7	Konkret vurdering.....	21
9	BETINGELSER FOR MODTAGELSE AF OFFENTLIG HJÆLP.....	22
9.1	Offentlig hjælp er subsidiær.....	22
9.2	Offentlig hjælp ved akut trang.....	22
9.3	Offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter.....	22
9.3.1	Almindelige betingelser.....	22
9.3.1.1	Fast bopæl.....	22
9.3.1.2	Tilmeldt folkeregisteret i Grønland.....	22
9.3.1.3	Dansk statsborger.....	23
9.3.1.4	Gift med eller senest gift med en dansk statsborger.....	23
9.3.1.5	Omfattet af aftale med andre lande eller internationale organisationer.....	23
9.3.2	Yderligere betingelser.....	23
9.3.2.1	Akut trang.....	23
9.3.2.2	Social begivenhed.....	24
9.3.2.3	Manglende mulighed for at skaffe det nødvendige.....	24
9.3.3	Ledig og til rådighed.....	24
9.3.4	Forhold hvor der ikke er rådighedspligt.....	25
9.3.4.1	Vurderet uarbejdsdygtig.....	25
9.3.4.2	Syg.....	26
9.3.4.3	På barsel.....	26
9.4	Offentlig hjælp i særlige tilfælde.....	26
9.4.1	Enkeltudgifter.....	27
9.4.1.1	Rimeligt begrundet.....	27
9.4.1.2	Egen afholdelse.....	27
9.4.1.3	Uforudset.....	27
9.4.1.4	Restancer.....	27
9.4.1.5	Rejseudgifter ved nære pårørendes alvorlige sygdom, død og begravelse...28	
9.4.2	Flyttehjælp.....	28
9.4.2.1	Almindelige betingelser.....	28
9.4.2.2	Bedre bolig- og erhvervsforhold.....	28
9.4.2.3	Egen afholdelse.....	29

9.4.2.4	Samtykke fra tilflytningskommunen	29
9.4.2.5	Hjælp til hjemrejse	29
9.4.3	Begravelsesudgifter.....	29
9.4.3.1	Almindelige betingelser.....	29
9.4.3.2	Boets afholdelse af begravelsesudgifterne	29
9.4.3.3	Rimelige udgifter	30
9.4.4	Lommepege til patienter på sygehuse i Grønland og Danmark.....	30
9.4.4.1	Almindelige betingelser.....	30
9.4.4.2	Hjælpens størrelse.....	31
9.4.4.3	Procedure for udbetaling.....	31
9.4.3.4	Hjemtransport af kister.....	30
10	UDNYTTELSE AF ARBEJDSMULIGHEDERNE.....	32
10.1	Vurdering af personens rådighed	32
10.2	Frist for arbejdstiltrædelse, aktivering og møder i kommunen	33
10.3	Tilfælde hvor der ikke er pligt til at tage imod tilbud om arbejde/aktivering.....	33
10.3.1	Rimeligt tilbud.....	33
10.3.2	Sygdom eller risiko for forringet helbred	34
10.3.3	Barselsorlov.....	35
10.3.4	Omfattet af friperiode.....	35
10.4	Vurdering af personens fortsatte opfyldelse af betingelserne for modtagelse af offentlig hjælp.....	36
10.5	Sanktioner ved overtrædelse af rådighedsreglerne	36
10.6	Fangere og fiskere.....	36
10.6.1	Formålet med offentlig hjælp.....	35
10.6.2	Hjælpen er subsidær.....	36
10.6.3	Social begivenhed.....	36
10.6.4	Rådighedsbegrebet.....	36
10.6.5	Selvstændige erhvervsdrivende og modtagere af offentlig hjælp.....	37
10.6.6	Eksempler på situationer, som kan danne grundlag for, at fangere og fiskere søger om offentlig hjælp.....	37
10.6.7	Eksempler på, hvornår man kan være berettiget til offentlig hjælp samt eventuelt også andre foranstaltninger.....	38
10.6.8	Eksempler på, hvornår der ikke kan ydes offentlig hjælp, bortset fra eventuel akut offentlig hjælp.....	38
10.6.9.	Beregning af offentlig hjælp.....	39
11	UDMÅLING	42
11.1	Offentlig hjælp ved akut trang.....	42
11.2	Offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter.....	42
11.2.1	Beregningsgrundlag	42
11.2.2	Hvad skal den offentlige hjælp kunne dække	43
11.2.2.1	Ansøgers nødvendige underhold	43
11.2.2.2	Rimelige udgifter til husleje	43
11.2.2.3	Forbrugsafgifter og andre faste udgifter	43
11.2.3	Formue.....	44

11.3	Dokumentation	45
11.3.1	Husleje, forbrugsafgifter og andre faste udgifter.....	45
11.3.2	Hjælp til underhold	45
11.4	Maksimalgrænsen på 65 procent	45
11.4.1	Hovedreglen	46
11.4.2	Ganske særlige tilfælde.....	46
11.5	Nedsættelse af hjælpen ved selvforskyldt trang	46
11.6	Reduktion af hjælpen ved lønindtægt	47
11.7	Kurser, behandlingsophold og enkeltfagsundervisning	47
12	UDBETALING AF OFFENTLIG HJÆLP	49
12.1	Udbetaling kontant, ved overførsel til pengeinstitut eller lign.	49
12.2	Første udbetaling.....	49
12.3	Udbetalingsperiode.....	49
12.3.1	Hovedreglen	49
12.3.2	Udbetaling for kortere perioder	49
12.4	Udbetaling som naturalhjælp	50
13	TILVEJEBRINGELSE AF OPLYSNINGER OG OPLYSNINGSPLIGT	51
14	TILBAGEBETALING	52
14.1	Obligatorisk tilbagebetalingskrav	52
14.2	Mulighed for tilbagebetalingskrav	52
14.3	Henstand	53
14.4	Bortfald af tilbagebetalingspligten.....	53
15	KLAGEADGANG.....	54
15.1	Klageinstans	54
15.1.1	Kommunalbestyrelsen	54
15.1.2	Det Sociale Ankenævn	54
15.1.3	Landstinget Ombudsmand	54
16	SAGSBEHANDLINGSRETTLIGE ASPEKTER	55
16.1	Notatpligt	55
16.2	Partshøring	55
16.3	Skriftlig afgørelse og begrundelse	56
16.4	Vejledningspligt	56

1 INDLEDNING

Vejledningen til landstingsforordningen om offentlig hjælp er et opslagshæfte til fagfolk, som i deres arbejde beskæftiger sig med reglerne om offentlig hjælp. Det er hensigten med vejledningen at give en praktisk gennemgang af regler og praksis i forhold til personer på offentlig hjælp.

Vejledningen er et supplement til forståelse og fortolkning af de begreber og hjælpemuligheder, som er beskrevet i Landstingsforordning nr. 15 af 20. november 2006 om offentlig hjælp, og de uddybende regler i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 4 af 15. marts 2007 om udbetaling af offentlig hjælp, handlingsplaner, rådighed m.v. Vejledningen er således ikke bindende i forhold til ordlyden af den gældende lovgivning.

Udgangspunktet for vejledningen om offentlig hjælp er, at kommunerne yder vejledning til borgere i spørgsmål om offentlig hjælp. Hvis kommunerne har brug hjælp udover, hvad vejledningen kan tilbyde, kan de hente råd og vejledning hos Familiedirektoratet, som er den ansvarlige ressortmyndighed på området.

Vejledning om offentlig hjælp indeholder et afsluttende afsnit om de generelle sagsbehandlingsretlige regler, som kommunerne skal efterleve ved sagsbehandling af sager vedrørende offentlig hjælp. Gennemgangen er, som det gør sig gældende for vejledningen om offentlig hjælp i sin helhed, et supplement til forståelse og fortolkning af de gældende regler og begreber og er således ikke bindende i forhold til ordlyden af den gældende lovgivning.

Vejledningen er udarbejdet ud fra de erfaringer, der i dag findes i direktoratet, og det er direktoratets hensigt, at der indenfor lovgivningens rammer kan ske en løbende tilpasning af vejledningens indhold.

De nye regler om offentlig hjælp er trådt i kraft den 1. april 2007.

2 FORMÅL

2.1 Formålet med offentlig hjælp

Formålet med forordningen om offentlig hjælp er at skabe et økonomisk sikkerhedsnet for alle personer, der opholder sig i Grønland, og som ikke kan klare sig på anden vis.

Sikkerhedsnettet gælder for alle, uanset nationalitet og opholdsgrundlag. Offentlig hjælp kan således ydes til alle personer, der i kortere eller længere tid opholder sig i Grønland.

At offentlig hjælp udgør et sikkerhedsnet, betyder også, at offentlig hjælp kun kan tildeles, hvis alle andre muligheder for hjælp er udtømte. Hvis borgeren kan modtage det nødvendige til sit og sin families underhold andetsteds, vil det således jf. forordningens § 4, stk. 2 ikke være muligt for vedkommende at modtage offentlig hjælp.

2.2 Ansvar for eget livs førelse

De nye regler om offentlig hjælp skal være med til at øge motivationen for modtageren af offentlig hjælp til at tage ansvar for sit eget liv og på sigt blive selvforsørgende.

Modtageren af offentlig hjælp skal derfor udnytte og udvikle sin arbejdsevne ved for eksempel at tage imod tilbud om arbejde, aktivering, uddannelse og personlig udvikling, som er realistisk for den enkelte.

Modtageren af offentlig hjælp skal ud fra sine behov og forudsætninger have mulighed for indflydelse og medansvar ved tilrettelæggelsen af hjælpen.

Der er således lagt op til, at kommunerne skal inddrage modtagere af offentlig hjælp mere i beslutningsprocessen, ligesom ansvaret for livet i højere grad skal flyttes fra det offentlige og over på borgeren.

3 BEGREBSAFKLARING

3.1 Forsørgerpligt

Det følger af såvel landstingsforordning om offentlig hjælp § 2, stk. 1 samt § 2 i lov om ægteskabets retsvirkninger, at ægtefæller har gensidig forsørgelsespligt. Ligeledes følger det af forordningen om offentlig hjælp § 2, stk. 1 samt §§ 13 og 14 i lov om børns retsstilling, at forældre har forsørgerpligt overfor deres børn under 18 år.

Det vil i praksis sige, at der skal tages højde for ægtefællens indkomst ved beregning og tildeling af offentlig hjælp, samt at der som udgangspunkt ikke kan tildeles offentlig hjælp til børn og unge under 18 år. Børn og unge under 18 år kan dog selvstændigt modtage offentlig hjælp, hvis de selv har forsørgerpligt på grund af indgået ægteskab eller eget barn.

For personer, der har indgået registreret partnerskab, følger tillige en forsørgelsespligt af § 3 i anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om registreret partnerskab. Registrerede partnere er således at sidestille med ægtefæller.

3.1.1 Ophør af forsørgerpligten overfor ægtefælle

Den gensidige forsørgerpligt mellem ægtefæller ophører ved endelig separation og skilsmisse. Endelige separation eller skilsmisse kan opnås ved bevilling fra Rigsombuddet eller ved dom fra domstolene. Forsørgelsespligten mellem ægtefæller kan således ikke siges at være ophørt, førend der foreligger en dom fra domstolene eller en bevilling fra Rigsombuddet. I praksis vil det sige, at hvis ægtefællerne er flyttet fra hinanden, men stadig er gift, medregnes ægtefællens indkomst stadig ved udmålingen af offentlig hjælp til forsørgelse og faste udgifter.

3.1.2 Ophør af forsørgerpligten overfor børn

Forældrenes forsørgerpligt overfor deres børn kan, jf. § 2, stk. 3 ophøre i to tilfælde:

1. Barnet selv får forsørgelsespligt overfor en ægtefælle eller et barn, eller
2. Der ydes en datter offentlig hjælp i forbindelse med graviditet

Når forsørgelsespligten over for et barn ophører, betyder det, at kommunalbestyrelsen ikke skal tage hensyn til forældrenes økonomiske forhold ved tildeling og beregning af hjælp til barnet. Forældrenes pligt til at forsørge barnet genopstår, hvis barnet ikke længere har ansvar for at forsørge en ægtefælle eller et barn.

3.2 Ligestillet samlever

Ved udmåling af offentlig hjælp, skal ligestillede samleveres indtægter og afgifter også medregnes. Ved en ligestillet samlever forstås, jf. forordningens § 13, stk. 6 en ugift samlever, der på tidspunktet for ansøgning om offentlig hjælp, lever sammen med modtageren af offentlig hjælp, og som har haft fælles folkeregisteradresse med vedkommende i mindst 1 år forud for dette tidspunkt. Det er således en betingelse for at opnå status som ligestillet samlever, at begge parter hos Folkeregisteret er registreret på samme adresse. Hvis

kommunen har mistanke om, at modtageren af offentlig hjælp bevidst omgår reglerne om, at ligestillet samlevers indtægter og udgifter skal medregnes ved udmåling af offentlig hjælp, bør kommunen underrette politiet, som herefter kan efterforske, om der er sket overtrædelse af lovgivningen i form af socialt bedrageri.

3.3 Akut trang

Ved begrebet akut trang, forstås en situation, som ikke har kunnet forudses, og hvor vedkommende er i en situation, hvor familien uden hjælp risikerer at sulte og/eller ikke have et sted at bo, eller på anden måde risikerer at lide nød.

3.4 Fast bopæl

Ved begrebet fast bopæl, forstås det sted, hvor man regelmæssigt sover, når man ikke er fraværende på grund af ferie, sygdom, forretningsrejse eller lignende, og hvor man har sine ejendele. Hvis kommunen har mistanke om, at et par reelt bor sammen på samme adresse, men ikke har registreret dette hos Folkeregisteret, kan der foreligge en situation, som bør undersøges nærmere. Hvis der er mistanke om, at parret bevidst omgår reglerne ved at foretage proformaflytninger eller falske anmeldelser til Folkeregisteret, bør kommunen underrette politiet herom, så der kan indledes en efterforskning for socialt bedrageri.

3.5 Bopælskommune

Begrebet bopælskommune som bruges i landstingsforordning om offentlig hjælp er det samme som begrebet hjemkommune i landstingsforordning om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser. Det fremgår af landstingsforordning nr. 2 af 12. juni 1995 om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser § 3, at der ved hjemkommune forstås den kommune, hvor en person har sin faste bopæl. Det fremgår af samme bestemmelses stk. 2, at Familiedirektoratet er at anse for hjemkommune for personer, der har fast bopæl uden for den kommunale inddeling.

En person, der ikke har nogen egentlig fast bopæl, anses for at have bopælskommune, der hvor personen har sit faste opholdssted. Hvis en person opholder sig i en kommune udover 3 måneder, og dette ophold ikke skyldes uddannelse, ferie, sygdom, forretningsrejse eller lignende, vil opholdskommunen anses for personens faste opholdssted og dermed bopælskommune fra opholdets begyndelse, medmindre det dokumenteres, at personen har opretholdt sin faste bopæl i en anden kommune.

3.6 Ophold

En person har ophold i Grønland fra det øjeblik, hvor vedkommende befinder sig på Grønlandsk territorium. Der er ikke noget krav til opholdets varighed. Det kan således have karakter af ophold, hvis en person fx mellemlander i en grønlandsk lufthavn eller lægger til kaj i en grønlandsk havn.

3.7 Opholdskommune

Det fremgår af landstingsforordning nr. 2 af 12. juni 1995 om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser § 2, at der ved opholdskommune forstås den kommune, hvor en person faktisk opholder sig, uanset varigheden af opholdet. Det fremgår ligeledes af bestemmelsens stk. 2, at Familiedirektoratet er at anse som opholdskommune for personer, der opholder sig i et område uden for den kommunale inddeling.

3.8 Rådighed

Ved begrebet rådighed forstås, at en person aktivt udnytter sine muligheder ved at søge arbejde eller uddannelse. Dette kan en person gøre, ved aktivt at søge arbejde og ved at tage imod tilbud om arbejde, aktivering og lignende fra kommunen, jf. desuden afsnit 9 om betingelser for at modtage offentlig hjælp.

4 DEN OMFATTEDE PERSONKREDS

Lovgivningen om offentlig hjælp omfatter personer, der søger om eller allerede modtager offentlig hjælp.

For at fastsætte hvilke personer, der kan søge om og modtage offentlig hjælp, er det nødvendigt at skelne mellem kategorierne *offentlig hjælp ved akut trang* og *offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt enkeltudgifter*

4.1 Offentlig hjælp ved akut trang

Folk der har ophold (jf. 3.6) i Grønland har mulighed for at søge om offentlig hjælp ved akut trang

4.2 Offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt enkeltudgifter

For at kunne søge om offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt enkeltudgifter skal man have fast bopæl (jf. afsnit 3.4) og være tilmeldt folkeregisteret i Grønland.

Desuden skal man enten være:

1. dansk statsborger (jf. afsnit 9.3.1.3),
2. gift eller senest været gift med en dansk statsborger (jf. afsnit 9.3.1.4), eller
3. være omfattet af aftaler med andre lande eller internationale organisationer, der giver personer, der ikke er danske statsborgere, ret til fortløbende offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter under ophold i Grønland (jf. afsnit 9.3.1.5).

5 FORMER FOR OFFENTLIG HJÆLP

5.1 Offentlig hjælp ved akut trang

Det er hensigten med offentlig hjælp, der ydes som hjælp ved akut trang, at hjælpen skal anses som en form for overlevelseshjælp. Hjælpen er tiltænkt at dække modtagerens helt basale behov til for eksempel mad, tøj o.l. Den offentlige hjælp, der ydes ved akut trang, er sikkerhedsnettet under folk, som ikke opfylder betingelserne for at modtage andre former for offentlig hjælp, men opholder sig i Grønland uden at være i stand til at skaffe sig selv og sin familie det nødvendige til livets ophold.

5.2 Offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter

Offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter udgør en anden form for offentlig hjælp. Den adskiller sig fra offentlig hjælp ved akut trang ved at have en mere længerevarende karakter, hvilket også medfører, at man skal opfylde flere betingelser for at modtage denne form for hjælp. Offentlig hjælp til forsørgelse og faste udgifter udmåles med et beløb til underhold, samt et beløb som fastsættes ud fra modtagerens dokumenterede faste udgifter.

5.3 Offentlig hjælp i særlige tilfælde

Offentlig hjælp i særlige tilfælde giver mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan yde hjælp i nogle ganske særlige tilfælde. Der kan ydes hjælp til enkeltudgifter, flytning og begravelse.

6 HJÆLPENS VARIGHED

6.1 Offentlig hjælp ved akut trang

Offentlig hjælp ved akut trang ydes som hjælp i tilfælde, hvor vedkommende ansøger står i en situation med risiko for at lide nød. Hjælpen ydes som en form for overlevelshjælp og vil som sådan ikke kunne strække sig over en længere periode. Hjælpen vil oftest have karakter af engangsbeløb eller en hjælp, som alene ydes i en meget kort periode.

6.2 Offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter

Offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter ydes som udgangspunkt for en begrænset periode. Hjælpen er tiltænkt at afhjælpe et behov hos modtageren, som ikke kan dækkes på andre måder. Det er således ikke meningen, at modtagere af offentlig hjælp passivt skal kunne modtage offentlig hjælp i længere perioder, men snarere at den offentlige hjælp skal være med til at hjælpe modtageren videre til fx nyt arbejde, aktivering, opkvalificering eller andre offentlige ydelser som fx førtidspension.

6.3 Offentlig hjælp i særlige tilfælde

Det følger af hjælpens art, at den alene kan have karakter af en engangsydelse.

7 PERSONKREDS

Som udgangspunkt kan alle personer med ophold i Grønland modtage offentlig hjælp, hvis de ikke er i stand til at klare sig selv eller forsørge deres familie. Modtagelse af offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til hjælp i særtilfælde er dog betinget af, at vedkommende opfylder yderligere betingelser. Personkredsen for modtagelse af offentlig hjælp kan således afledes af betingelserne for at modtage offentlig hjælp, som gennemgås nedenfor i kapitel 9.

8 PROCEDURE

8.1 Hvem skal ansøgning rettes til

I henhold til landstingsforordningen om offentlig hjælp § 6 afhænger ansøgningsstedet af, hvilken form for offentlig hjælp der søges om.

8.1.1. Offentlig hjælp til forsørgelse, faste udgifter samt hjælp i særlige tilfælde

Hvis man ønsker at ansøge om offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til hjælp i særlige tilfælde, skal man indgive ansøgning til kommunalbestyrelsen i sin bopælskommune, jf. forordningens § 6, stk. 1 (jf. afsnit 3.5 vedr. bopælskommune).

Det er som udgangspunkt bopælskommunen, som har kompetencen til at træffe afgørelser vedrørende offentlig hjælp, men i særlige tilfælde kan opholdskommunen også træffe afgørelse i sager vedrørende offentlig hjælp.

8.1.2 Offentlig hjælp ved akut trang

Hvis man ønsker at søge offentlig hjælp ved akut trang, jf. § 3 skal man rette sin ansøgning til kommunalbestyrelsen i opholdskommunen, jf. § 6, stk. 2 (jf. afsnit 3.7 vedr. opholdskommune).

8.2 Kommunens behandling af sagen

Det er jf. landstingsforordning nr. 11 af 12. november 2001 om socialvæsenets styrelse og organisation § 6, stk. 1 kommunalbestyrelsen, som træffer afgørelse om alle forhold vedrørende kommunens sociale virksomhed. Kommunalbestyrelsen træffer dog ikke afgørelser om forhold, som ved anden lovgivning er henlagt til andre myndigheder.

I praksis betyder det, at kommunalbestyrelsen selv bestemmer, hvem der skal behandle sager om tildeling af offentlig hjælp. Det kan tilrådes, at kommunerne indretter sin sagsbehandling således, at alle relevante sagsbehandlere arbejder tæt sammen. På denne måde finder sagen hurtigst sin afgørelse, og borgeren kan modtage hjælpen uden unødvendige besværligheder. Kommunerne kan eksempelvis henlægge den første behandling af sager om offentlig hjælp til de kommunale vejlednings- og introduktionscentre (VIC), hvormed man hurtigt kan afgøre, om ansøgningen skal behandles efter reglerne om offentlig hjælp eller reglerne om arbejdsmarkedsydelse.

Det kan anbefales, at kommunerne i videst muligt omfang inddrager modtagerne af offentlig hjælp i beslutningsprocessen. Dette vil være i overensstemmelse med intentionerne, der ligger bag ved de nye regler om offentlig hjælp og være medvirkende til, at borgeren føler et ansvar for egen livsførelse. Ved at inddrage modtageren af offentlig hjælp i beslutningsprocessen kan man have et berettiget håb om, at vedkommende i fremtiden vil øge sin bevidsthed om at tage ansvar for sig selv og sin familie.

8.3 Visitation

Kommunalbestyrelsen har, jf. § 9 i landstingsforordningen om offentlig hjælp en forpligtelse til ved indkomne ansøgninger om offentlig hjælp at foretage en visitering af ansøgeren, med henblik på at placere vedkommende som modtager af offentlig hjælp, arbejdsmarkedsydelse eller anden relevant ydelse. Det er kommunalbestyrelsens pligt i videst mulige omfang at placere ansøger i den rigtige gruppe. Det kan i forbindelse med visitationen være vigtigt at holde den pligtige rådgivning (jf. afsnit 8.4) for øje. Rådgivningen kan være en stor hjælp til at afklare forhold, som kan betyde, at en ansøger rettelig tilhører en anden gruppe end først antaget.

8.4 Rådgivning

Det fremgår af forordningens § 10, at enhver, der ansøger om offentlig hjælp, har ret til rådgivning fra kommunalbestyrelsen om, hvordan den pågældende i videst muligt omfang kan klare øjeblikkelige problemer samt på længere sigt ved egen hjælp kan forsørge sig selv og sin familie.

8.4.1. Formålet med rådgivning

Formålet med rådgivningen er således, at ansøgeren med kommunens hjælp skal sikres en vej til igen at komme ovenpå økonomisk. Det er vigtigt, at rådgivningen omfatter hele ansøgerens situation, herunder personlig udvikling og eksempelvis alkoholbehandling. Det er således vigtigt ikke kun at fokusere på det manglende forsørgelsesgrundlag.

Det er vigtigt at rådgivningen gives i sammenhæng med en eventuel handleplan. På denne måde sikrer man, at det er muligt at følge op på de ting, som der er snakket om ved rådgivningen (jf. 8.5).

8.4.2. Rådgivningens indhold

Rådgivningen kan være at hjælpe med at tage kontakt til andre instanser, såsom arbejdsmarkedskontoret, misbrugscenter, sundhedsvæsenet, boligselskab eller lignende. Rådgivningen kan både afholdes som individuelle samtaler eller som gruppesamtaler. Det er ikke i lovgivningen udtømmende reguleret, hvad rådgivningen kan omfatte. Det er således op til den enkelte kommune at vurdere, hvorledes den på bedste vis kan tilrettelægge sin rådgivning, så man opfylder lovgivningens intentioner vedrørende formålet med rådgivningen. Det er dog et krav til rådgivningens indhold, at der findes elementer, som er med til at sikre, at ansøgeren i videst muligt omfang kan klare sine problemer og sørge for sig selv og sin families underhold.

8.4.3 Rådgivning hvis ansøgeren har børn

Hvis ansøgeren har børn, skal rådgivningen tilbydes hurtigst muligt. Hvis der er børn involveret, bør der allerede aftales tidspunkt for rådgivning ved første henvendelse til kommunen. Det er således særligt vigtigt at tage højde for, at familier med børn meget vel kan have nogle særlige behov, som det er nødvendigt for kommunen at kompensere for ved rådgivningen og tildelingen af offentlig hjælp. Kommunen har allerede på dette tidspunkt en

mulighed for at hjælpe børnefamilierne og være opmærksom på, om børnene lever under tilfredsstillende forhold. Hvis kommunen bliver opmærksom på, at der er børn, som lever under utilfredsstillende forhold, skal kommunalbestyrelsen for at leve op til sin tilsynsforpligtelse vedrørende børn og unge indlede en nærmere undersøgelse af forholdene, jf. landstingsforordningen om hjælp til børn og unge § 4.

8.5. Handlingsplan

Se bilag A for et eksempel på en handlingsplan. Kommunen kan ved udarbejdelse af handlingsplanen tage udgangspunkt i det vedlagte eksempel og tilrette handlingsplanen, så den passer bedst muligt i den konkrete sag.

Det fremgår af forordningens § 11, at modtagere af offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter har ret til at få udarbejdet en individuel handlingsplan i samråd med kommunalbestyrelsen. Det fremgår dog af § 11, stk. 3, at personer der modtager offentlig hjælp i maksimalt 14 dage, ikke skal have udarbejdet en individuel handlingsplan. Hvis personen efter 14 dage alligevel stadig skal have offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter, skal handlingsplanen straks udarbejdes.

Modtagere af offentlig hjælp ved akut trang efter forordningens § 6 og offentlig hjælp i særlige tilfælde har ikke krav på at få udarbejdet en individuel handlingsplan. Dette betyder dog ikke, at kommunalbestyrelsen ikke skal udarbejde en handlingsplan, hvis den i det konkrete tilfælde skønner, at dette er formålstjenligt. Det vil således altid kunne komme modtagere af offentlig hjælp til gode, hvis der udarbejdes en handlingsplan, der tager udgangspunkt i deres konkrete behov for hjælp.

8.5.1 Pligt til at oplyse om retten til at få udarbejdet en handlingsplan

Når modtageren af offentlig hjælp jf. ovenstående har krav på at få udarbejdet en individuel handlingsplan, har kommunalbestyrelsen jf. § 3 i bekendtgørelse om udbetaling af offentlig hjælp, handlingsplaner, rådighed m.v. pligt til at oplyse modtageren om denne ret. Kommunalbestyrelsen kan således ikke afvente, at modtageren af offentlig hjælp selv beder om en handlingsplan, men er forpligtet til aktivt at orientere modtageren om muligheden for at få udarbejdet en individuel handlingsplan.

8.5.2 Formål med udarbejdelsen af en handlingsplan

Formålet med udarbejdelsen af en individuel handlingsplan er, at modtageren skal sikres en målrettet indsats i forhold til en fremtidig optagelse og fastholdelse på arbejdsmarkedet, og en eventuel bedring af de personlige og familiemæssige levevilkår. Handlingsplanen skal således fungere som en manual for, hvorledes modtageren i fremtiden sikres optimale forhold, hvad enten der er tale om tilbagevenden til arbejdsmarkedet eller overgang til anden offentlig forsørgelsesydelse. Handlingsplanen skal være udformet således, at såvel modtageren og kommunen ikke er i tvivl om, hvad næste skridt skal være. Ved at formulere handlingsplanen tydeligt og præcist vil man kunne fastholde både modtageren af offentlig hjælp og kommunalbestyrelsen i de målsætninger, der er opsat for vedkommende.

8.5.3 Udarbejdes i samarbejde med modtageren

En handlingsplan udarbejdes i samarbejde med modtageren med udgangspunkt i rådgivningen (jf. 8.4), vedkommendes ønsker og forudsætninger samt arbejdsmarkedets behov. Modtageren af offentlig hjælp bør deltage i selve udformningen af den individuelle handlingsplan for på bedste vis at tage ansvar for egen forsørgelse. Ved aktiv deltagelse fra modtagerens side undgår man, at vedkommende betragter offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter, som passiv forsørgelse i stedet for en aktiv hjælp til at komme videre og opfylde målsætningerne i handlingsplanen.

8.5.4. Handlingsplanens indhold

Indholdet i handlingsplanen skal beskrive, hvorledes modtageren i forhold til sine ressourcer, kan bedre sin egen og sin families levevilkår gennem genoptagelse og fastholdelse på arbejdsmarkedet.

Dette kan for eksempel ske gennem en målrettet indsats fra modtageren selv ved ansøgning om arbejde i opslåede stillinger. Herudover kan kommunen for eksempel arrangere aktiveringstilbud og lignende, der tilnærmelsesvis stemmer overens med modtagerens kvalifikationer. Der kan endvidere være tale om opkvalificering og/eller uddannelsestilbud.

Udover en generel udvikling af modtagerens beskæftigelsesforløb, skal der, hvis det er nødvendigt, i handlingsplanen indgå en plan for hvorledes, modtageren kan overkomme andre problematikker, for eksempel misbrugsproblematikker, der er relateret til modtagerens arbejdsevne og generelle personlige udvikling.

8.5.4.1 Realistiske delmål

Handlingsplanen skal bestå af realistiske delmål, som alle kan bidrage til handlingsplanens formål. Handlingsplanen skal desuden indeholde en beskrivelse af strategien for, at modtageren kan opfylde disse delmål. Derved skal forstås, at delmålene skal være opnåelige hver for sig, men at der også skal være en overordnet strategi og et samlet formål med de udvalgte delmål. Delmålene skal således være små skridt på vejen, for at modtageren af offentlig hjælp opnår et konkret mål om optagelse og fastholdelse på arbejdsmarkedet og eventuelt en bedring af de personlige og familiemæssige levevilkår.

At delmålene skal være realistiske indebærer, at en modtager af offentlig hjælp ikke kan stille krav om aktivering eller beskæftigelse indenfor et felt, der er udenfor vedkommendes realistiske rækkevidde. På den anden side indebærer kravet til realistiske delmål også, at der ikke kan stilles krav om, at modtageren af offentlig hjælp, deltager i tilbud, der kræver væsentligt flere eller andre kvalifikationer, end vedkommende er i besiddelse af.

8.5.4.2 Misbrugsproblemer

Ved misbrugsproblematikker skal modtageren af offentlig hjælp henvises til rette behandlingstilbud til afvænnning, samt indgå i en overordnet plan omkring en livsstilsændring

med henblik på at indgå i fremtidig aktivering/beskæftigelse. Både behandlingsplan for afvænnning og en overordnet plan om en livsstilsændring skal indgå i handlingsplanen.

8.5.4.3 Personlig udvikling

Modtageren af offentlig hjælp skal være indstillet på at gennemgå et forløb om personlig udvikling, hvis vedkommendes vaner eller tidligere mønstre ligger til hinder for en fastholdelse eller indtræden på arbejdsmarkedet. Denne personlige udvikling skal fastholdes og indgå i handlingsplanen. Der kan være flere forskellige vaner eller mønstre, som det kan være nødvendigt at ændre gennem en personlig udvikling. Manglende evne/vilje til at møde på fastsatte tidspunkter eller manglende evne/vilje til at overholde aftaler og mødetider kan være eksempler på sådanne vaner eller mønstre, som kan forhindre modtageren af offentlig hjælp i at fastholde sin position på arbejdsmarkedet eller i at få nyt arbejde.

Et udviklingsforløb kan ligeledes være nødvendigt, hvis modtageren af offentlig hjælp ikke ved hvilken slags beskæftigelse eller hvilket uddannelsesforløb, vedkommende kan gennemføre med succes. Her kan samtaler med en sagsbehandler omkring eksempelvis arbejdsprøvning, praktikophold og erhvervsmodnende eller afklarende aktiviteter være en metode til at fordre en personlig udvikling.

8.5.4.4 Opkvalificering

Ved ønske om opkvalificering skal der planlægges et detaljeret opkvalificeringsforløb, som skal indgå i handlingsplanen. Modtageren af offentlig hjælp skal informeres omkring de opkvalificeringsmuligheder, der findes indenfor vedkommendes faglige kompetenceområde. Opkvalificeringen skal ske i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov og resultere i en forbedring af modtagerens muligheder på arbejdsmarkedet efter endt opkvalificering. Det er således ikke muligt at vælge en opkvalificering, som ved fuldførelse ikke giver modtageren bedre mulighed for i videst mulige omfang at forsørge sig selv og sin familie. Eksempelvis ved opkvalificering i jobtyper, hvor der ikke er beskæftigelsesmuligheder.

8.5.4.5 Uddannelse

Modtageren af offentlig hjælp skal oplyses om de eksisterende uddannelsesmuligheder, samt modtage vejledning til ansøgning om uddannelsesplads, samt frister for ansøgning og muligheder for uddannelsesstøtte. Forløbet med vejledning og de aktuelle tidsfrister skal medtages i handlingsplanen. Hvis det ikke er muligt at finde arbejde med ansøgerens allerede erhvervede kompetencer, er det fornuftigt at undersøge, om uddannelse er en reel mulighed. Det vil på længere sigt altid kunne betale sig at højne uddannelsesniveaue, idet det ikke alene giver bedre muligheder for at skaffe nyt arbejde, men også i de fleste tilfælde giver bedre indtjeningsmuligheder. Hvis man gennem uddannelse kan skaffe et job, som oveni købet har bedre indtjeningsmuligheder, giver det bedre muligheder for modtageren for ikke blot at forsørge sig selv, men også at forsørge sin familie.

8.5.4.6 Aktivering

Det er hensigten med de nye regler om offentlig hjælp, at folk ikke passivt skal kunne modtage hjælp. Hvis modtageren af offentlig hjælp ikke kan få et arbejde, har kommunen

mulighed for at henvise vedkommende til aktivering med henblik på fastholdelse i arbejdsmarkedets periferi. Der er ikke i lovgivningen fastsat grænser for, på hvilke måder man kan aktivere folk, men aktiveringen skal som udgangspunkt have mening i relation til vedkommendes kompetencer og arbejdsmarkedets behov. Man skal således tage hensyn til både modtagerens forhold og hvilke behov, der er for arbejdskraft i det pågældende område. Hvis en person med kontoruddannelse fx bosætter sig et sted, hvor det ikke er muligt at finde arbejde på kontor, vil det således være muligt at aktivere vedkommende indenfor en anden branche med henblik på, at vedkommende senere kan få fast arbejde indenfor denne branche. Hensynet til modtagerens kompetencer ligger så i, at man ved aktivering også skal tage højde for vedkommendes kompetencer i form af fx uddannelse, kurser, erfaringer, fysik ol.

En afgørende faktor i forbindelse med aktivering af modtagere af offentlig hjælp er dog, at der er et formål med den pågældende aktivering, og at dette formål samtidig er indeholdt i handlingsplanen.

8.5.4.7 Fastholdelse af arbejde

Hvis modtagere af offentlig hjælp har vist sig at have svært ved at fastholde et arbejde, skal handlingsplanen indeholde retningslinier for, hvad vedkommende kan gøre for at rette op på dette problem. Problemer med fastholdelse af arbejde kan meget vel optræde i tæt sammenhæng med for eksempel misbrugsproblemer eller manglende personlig udvikling. Kommunalbestyrelsen skal i handlingsplanen komme med konkrete og realiserbare forslag til, hvad modtageren af offentlig hjælp kan gøre for i fremtiden at blive bedre til at fastholde et arbejde.

8.5.4.8 Revalidering

For personer, der skal have afklaret deres muligheder på arbejdsmarkedet i forhold til alternativt at overgå til revalidering, eksisterer der i landstingsforordning nr. 4 af 31. maj 2001 om revalidering, en periode i starten af forløbet, som kaldes en afklaringsperiode. Formålet med afklaringsperioden er at nå frem til en realistisk handlingsplan for den pågældende. Den pågældende modtager ikke revalidering i denne periode, men der kan ansøges om offentlig hjælp.

En afklaringsperiode kan bestå i en eller flere af følgende aktiviteter:

1. arbejdsprøvning, der foregår i offentlige eller private virksomheder
2. erhvervsmodnende eller afklarende aktiviteter som undervisning på FSA/FSUA, kurser, højskole, jobindslusningsprojekter.

For yderligere afklaring vedrørende muligheden for revalidering henvises til vejledning om revalidering.

8.5.4.9 Omskoling

Omskoling kan være nødvendig at inddrage i handleplanen, hvis det slet ikke er muligt at finde et arbejde, som relaterer sig til de kompetencer, som modtageren af offentlig hjælp besidder. Der kan her være tale om omskoling til et erhverv, som ikke har nogen relation til modtagerens tidligere erhverv og kompetencer. Der skal selvfølgelig tages udgangspunkt i det lokale arbejdsmarkeds behov, så man ikke omskoler til fx bager, hvis der slet ikke findes et bageri, hvor modtageren senere hen kan få fast arbejde.

8.5.5 Revision af handlingsplanen

Kommunalbestyrelsen skal følge op på handlingsplanen, samt revurdere og justere handlingsplanen efter behov, så betingelserne for at yde offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter til stadighed opfyldes.

Hvis der er udarbejdet en individuel handlingsplan og delmålene ikke løbende opfyldes, skal handlingsplanen revideres. Det kan for eksempel være aktuelt at få revideret en handlingsplan, hvis dette er begrundet i manglende optagelse på uddannelse, ved sygdom, eller hvis der er væsentligt ændrede forudsætninger på arbejdsmarkedet, der gør en revision hensigtsmæssig. Sagsbehandleren eller modtageren af offentlig hjælp kan tage initiativ til en revision af handlingsplanen.

Det er ikke et krav, at modtageren af offentlig hjælp skal inddrages eller have skriftligt besked i forbindelse med den løbende opfølgning på handlingsplanen. Det er således overladt til kommunalbestyrelsen at beslutte, hvorledes opfølgningen konkret skal tilrettelægges, herunder om og hvordan modtageren eventuelt skal inddrages. Formen for opfølgning afhænger af omstændighederne i den konkrete sag. Selvom kommunalbestyrelsen ikke er forpligtet til at inddrage modtageren af offentlig hjælp ved revisionen af handlingsplanen, vil dette ofte være et klogt træk. Modtageren vil således føle et større personligt ansvar for at opnå målene i handlingsplanen, hvis vedkommende også løbende har været inddraget i revisionen af handlingsplanen.

8.5.6 Overgang til anden offentlig ydelse

Hvis personen overgår til en anden form for offentlig ydelse eller efter anden lovgivning skal have udarbejdet en individuel handlingsplan, fungerer den allerede udarbejdede handlingsplan som afsæt for det nye forløb og for nye handlingsplaner. Dette gør sig selvagt også gældende, hvis modtager skifter til at modtage offentlig hjælp fra en anden offentlig ydelse som for eksempel arbejdsmarkedsydelse, hvor der er udarbejdet en individuel handlingsplan for vedkommende. Der skal i sådanne situationer tages udgangspunkt i den allerede udarbejdede handlingsplan.

8.5.7 Modtager flytter mellem to kommuner

Det samme er gældende hvis en person flytter til en ny kommune. Tilflytningskommunen skal indhente den allerede udarbejdede handlingsplan fra fraflytningskommunen og herefter arbejde videre med afsæt i denne.

8.6 Sagsbehandlingsregler

Det er i forbindelse med proceduren selvfølgelig også vigtigt at være opmærksom på sagsbehandlingslovens bestemmelser om partshøring, som skal være opfyldte ved alle afgørelser truffet af kommunalbestyrelsen. De grundlæggende regler om sagsbehandling, herunder partshøring mv. gennemgås i afsnit 17.

8.7 Konkret vurdering

Det er vigtigt i forbindelse med kommunalbestyrelsens behandling af sager om offentlig hjælp at understrege, at der skal finde en konkret vurdering sted ved hver enkelt ansøgning. At lovgivningsmagten overlader et skøn til kommunalbestyrelsen medfører således en pligt til at foretage en individuel vurdering i hver enkelt sag. Det vil i praksis sige, at kommunalbestyrelsen godt kan fastlægge retningslinier for sagernes behandling, men at der ikke må være regler for, hvorledes kommunalbestyrelsen i konkrete tilfælde skal udøve sit skøn.

9 BETINGELSER FOR MODTAGELSE AF OFFENTLIG HJÆLP

9.1 Offentlig hjælp er subsidær

Det er jf. forordningens § 4, stk. 2 en betingelse for modtagelse af alle typerne af offentlig hjælp, at man ikke kan få behovet dækket af andre ydelser. Med andre ord kan man sige, at offentlig hjælp er subsidær i forhold til alle andre måder at få dækket ens behov. Offentlig hjælp er således udelukket, hvis man fx har fået arv, lønindkomst, offentlig pension, revalideringsydelse, uddannelsesstøtte, arbejdsmarkedsydelse eller en anden ydelse, som kan afhjælpe behovet.

9.2 Offentlig hjælp ved akut trang

Den grundlæggende betingelse for at kunne modtage offentlig hjælp ved akut trang er jf. § 3, at man skal opholde sig i Grønland og være ude af stand til at skaffe sig og sin familie det nødvendige til livets underhold.

Desuden skal man jf. § 7 have været ude for en social begivenhed i form af sygdom, barsel, ledighed, samlivsophør eller lignende samt mangle mulighed for at skaffe det nødvendige til sin egen og familiens forsørgelse og til faste udgifter.

Betingelser for at kunne modtage offentlig hjælp ved akut trang er således ikke at betragte som restriktive. Dette er begrundet i, at man ved akut trang kun kan tildele, hvad der er absolut nødvendigt, for at modtageren og dennes eventuelle familie ikke skal lide nød.

9.3 Offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter

9.3.1 Almindelige betingelser

Den hjælp, som kan ydes til forsørgelse og til faste udgifter er betydeligt mere omfattende end hjælpen ved akut trang, hvilket også bevirker, at modtagere skal opfylde nogle supplerende og væsentligt mere omfattende betingelser end ved tildeling af offentlig hjælp ved akut trang.

9.3.1.1 Fast bopæl

Det er en betingelse for at kunne modtage offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til hjælp i særlige tilfælde, at man har fast bopæl i Grønland (jf. afsnit 3.4)

9.3.1.2 Tilmeldt folkeregisteret i Grønland

Det er desuden et krav for at modtage offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til hjælp i særlige tilfælde, at vedkommende er tilmeldt folkeregisteret i Grønland. Det er således altid nødvendigt for kommunen at kontrollere, at ansøger/modtager er tilmeldt folkeregisteret førend, der udbetales offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til hjælp i særlige tilfælde.

9.3.1.3 Dansk statsborger

Med mindre ansøgere om offentlig hjælp enten er gift med eller senest har været gift med en dansk statsborger (jf. afsnit 9.3.1.4) eller er omfattet af aftale med andre lande eller internationale organisationer (jf. afsnit 9.3.1.5) er det en betingelse for at modtage offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til hjælp i særlige tilfælde, at vedkommende er dansk statsborger. Begrebet dansk statsborger svarer til begrebet dansk indfødsret og dækker over, at vedkommende fx er født i Grønland eller Danmark, har grønlandske eller danske forældre eller ved naturalisation har erhvervet dansk statsborgerskab. Det afgørende er ikke, hvorledes vedkommende har erhvervet sit statsborgerskab, men alene at vedkommende rent faktisk er dansk statsborger.

9.3.1.4 Gift med eller senest gift med en dansk statsborger

Med mindre ansøgere om offentlig hjælp selv er danske statsborgere (jf. afsnit 9.3.1.3) eller er omfattet af aftale med andre lande eller internationale organisationer (jf. afsnit 9.3.1.5) er det en betingelse for at modtage offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til hjælp i særlige tilfælde, at vedkommende er gift med eller senest har været gift med en dansk statsborger. Hvis man er gift med eller senest har været gift med en dansk statsborger er dette således i relation til offentlig hjælp at sidestille med, at vedkommende selv er dansk statsborger.

9.3.1.5 Omfattet af aftale med andre lande eller internationale organisationer

Med mindre ansøger om offentlig hjælp enten selv er dansk statsborger (jf. afsnit 9.3.1.3) eller er gift med eller senest har været gift med en dansk statsborger (jf. afsnit 9.3.1.4) er det en betingelse for at modtage offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til hjælp i særlige tilfælde, at vedkommende er omfattet af en aftale med andre lande eller internationale organisationer, der giver personer, der ikke er danske statsborgere, ret til fortløbende offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter under ophold i Grønland. Et eksempel på en aftale, der kunne omfattes af denne bestemmelse kunne være Nordisk Konvention om Social Sikring, der i visse situationer sikrer statsborgere i de nordiske lande adgang til sociale ydelser på tværs af grænserne i de nordiske lande: Danmark, Norge, Sverige, Finland og Island samt Færøerne og Grønland.

9.3.2 Yderligere betingelser

For at kunne modtage offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til enkeltudgifter er det desuden et krav, at vedkommende opfylder alle de nedenstående tre nedenstående betingelser om *akut trang*, *social begivenhed* og *manglende mulighed for at skaffe det nødvendige til forsørgelse og faste udgifter*.

9.3.2.1 Akut trang

Offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til enkeltudgifter, ydes ved akut trang, såfremt den pågældende ikke er i stand til at sørge sig selv eller sin familie. At trangen skal være akut vil sige, at trangen skal være forekommende og ikke alene være en hypotetisk mulighed et stykke ude i fremtiden. Der kan således ikke ydes hjælp, hvis der alene er en risiko for, at der i fremtiden vil opstå en trangssituation.

9.3.2.2 Social begivenhed

Det er en betingelse for at modtage offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til enkeltudgifter, at vedkommende blandt andet har været ude for en social begivenhed. Ved bedømmelsen af om ansøgeren har været udsat for en social begivenhed, er det afgørende, at der er tale om en ændring af ansøgerens levevilkår, og at ændringen er årsag til, at ansøgeren ikke længere kan forsørge sig selv og eventuel familie.

Kommunalbestyrelsen skal foretage en samlet individuel bedømmelse af ansøgerens forhold for at se, om ændringen i ansøgerens personlige forhold kan begrunde hjælp. Det er afgørende, at den sociale begivenhed påvirker ansøgerens forsørgelsesforhold, således at ansøgeren herefter er afskåret fra at skaffe det nødvendige til sit eget og familiens underhold. Det er i denne forbindelse værd at holde sig for øje, at det ligeledes er en betingelse, at ansøgeren ikke har haft mulighed for at betale sine og familiens nødvendige og faste udgifter til forsørgelse ved andre midler(jf. afsnit 9.1).

Ændringer, der ikke medfører en forringelse af ansøgerens mulighed for at klare sig selv og sin familie, kan ikke udløse ret til hjælp. Eksempelvis vil en lønmodtager med ret til fuld løn under sygdom ikke være berettiget til offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter, da sygdommen ikke bevirker en ændring i den pågældendes mulighed for at forsørge sig selv.

Både uforudsete ændringer og ændringer, der kan forudses, kan berettige til offentlig hjælp.

Det er i øvrigt værd at bemærke, at de nye regler om offentlig hjælp medfører, at det ikke længere er tilstrækkeligt, at vedkommende ikke har været i stand til at administrere en skiftende indtægt, idet der skal være tale om en social begivenhed.

9.3.2.3 Manglende mulighed for at skaffe det nødvendige

Kravet om at ansøger skal mangle mulighed for at skaffe det nødvendige til forsørgelse og faste udgifter, er knyttet til vedkommendes økonomiske formåen. Kravet skal ses i tæt sammenhæng med, at offentlig hjælp er subsidiær i forhold til andre ydelser (afsnit 9.1). Hvis vedkommende modtager andre ydelser eller selv er i besiddelse af midler, som er tilstrækkelige til at skaffe det nødvendige til forsørgelse og faste udgifter, kan der således ikke tildeles offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til hjælp i særlige tilfælde.

9.3.3 Ledig og til rådighed

Det er i henhold til forordningens § 8, stk. 1 nr. 1 en betingelse for at modtage offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til enkeltudgifter, at ansøgeren er ledig, ikke har et rimeligt tilbud om arbejde og aktivt søger at udnytte sine arbejdsmuligheder. Dette krav er i bekendtgørelsen nærmere uddybet som et krav til, at man skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Det er den absolutte hovedregel, at man skal stå til rådighed for at modtage offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til enkeltudgifter, men der er i forordningens § 8 stk. 1 nævnt 3 tilfælde, hvor man godt kan modtage offentlig hjælp på trods af, at man ikke opfylder kravet om rådighed. Hvis man skal modtage offentlig hjælp til

forsørgelse og til faste udgifter samt til enkeltudgifter uden at stå til rådighed, skal man enten være *vurderet uarbejdsdygtig (afsnit 9.3.3.2)*, *Syg (afsnit 9.3.3.3)* eller *på barsel (afsnit 9.3.3.4)*.

Rådighedskravet er nærmere beskrevet nedenfor i afsnit 10 om udnyttelse af arbejdsmulighederne.

9.3.4 Forhold hvor der ikke er rådighedspligt

Der er visse forhold, som bevirker, at modtagere og ansøgere om offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til enkeltudgifter ikke skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Nedenfor er således gennemgået 3 tilfælde, hvor man som ansøger eller modtager af offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til enkeltudgifter ikke behøver at stå til rådighed.

9.3.4.1 Vurderet uarbejdsdygtig

Hvis der er truffet beslutning om, at en person er uarbejdsdygtig, behøver vedkommende, jf. forordningens § 8, stk. 1, nr. 2 ikke at stå til rådighed for arbejdsmarkedet for at modtage offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til enkeltudgifter.

På grund af formuleringen af reglen i bekendtgørelsens § 9 er der delegationsforbud vedrørende kompetencen til at træffe beslutning om uarbejdsdygtighed. Det vil i praksis sige, at forvaltningen ikke kan træffe afgørelse om uarbejdsdygtighed, og at beslutning herom skal træffes af kommunalbestyrelsen på et møde. Delegationsforbuddet er indført, fordi det kun i ganske særlige tilfælde skal kunne lade sig gøre at modtage offentlig hjælp som passiv forsørgelse, fordi man ikke er i stand til at arbejde. Ved at lægge afgørelsen op til kommunalbestyrelsen ønsker man at understrege, at det er en særlig vigtig afgørelse, som kræver stillingtagen på et højt niveau.

Beslutningen om uarbejdsdygtighed kan træffes på baggrund af personens helbred eller på grund af tilpasningsproblemer, der gør, at personen ikke kan varetage et arbejde på normale vilkår. Ved tilpasningsproblemer forstås en person, der har svært ved at tilpasse sig reglerne på en arbejdsplads, som at møde til tiden og møde ædru på arbejde hver dag. Ved helbred forstås fx alkoholisme eller andet misbrug, som ikke kan medføre en egentlig sygemelding, men alligevel betyder, at vedkommende ikke kan varetage et arbejde.

Det er vigtigt, at kommunen i forbindelse med afgørelser om uarbejdsdygtighed gør sig klart, hvorledes situationen på længere sigt skal løses. Offentlig hjælp skal som sagt ikke anvendes til passiv forsørgelse, og kommunen skal derfor stille visse krav til modtagere af offentlig hjælp. Dette gælder også modtagere, som er erklæret uarbejdsdygtige. Personer, der er erklæret uarbejdsdygtige, vil med fordel kunne deltage i kurser som fx afhjælper afhængighed. Det er for denne gruppe særligt vigtigt, at handleplanen indeholder klare og realiserbare mål for, hvordan vedkommende kan komme videre og måske på sigt opnå tilknytning til arbejdsmarkedet.

Personer, der er erklæret uarbejdsdygtige, skal møde til samtale på kommunen hver 3. måned. Her skal der løbende tages stilling til, om personen skal deltage i kurser eller andet, der kan forberede vedkommende til en tilbagevenden på arbejdsmarkedet. Desuden skal det løbende vurderes, om vedkommende skal overgå til en anden form for hjælp. Hvis en person over en længere periode har modtaget offentlig hjælp på grund af uarbejdsdygtighed, så vil det kunne være relevant at overveje, om vedkommende i stedet for offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til hjælp i særlige tilfælde rettelig burde modtage eksempelvis førtidspension.

9.3.4.2 Syg

Ansøgere og modtagere af offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til enkeltudgifter har jf. forordningens § 8, stk. 1 heller ikke pligt til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, hvis de er syge, eller der er risiko for at helbredet forringes, hvis det hidtidige arbejde fortsættes.

Sygdom vil kunne udgøres af mange ting lige fra almindelig influenza til mere alvorlige og langvarige sygdomme, som dog ikke medfører at vedkommende kan få hjælp på andre måder eksempelvis førtidspension. Sygdom kan således også påberåbes, hvis der er udsigt til at helbredet kan forringes, hvis det hidtidige arbejde fortsættes. Det kan for eksempel være tilfældet, hvor en flyttemand får en ryglidelse, som vil kunne forværres, hvis flyttemanden fortsætter med hårdt fysisk arbejde, som i særlig grad belaster ryggen.

Kommunen er jf. bekendtgørelsens § 11, stk. 1 berettiget til at afkræve ansøgere og modtagere af offentlig hjælp dokumentation for deres sygdom. Dokumentation vil kunne udgøres af en lægeerklæring, som fastslår, at vedkommende enten ikke er i stand til at udføre det pågældende arbejde eller arbejde i det hele taget. Hvis der er omkostninger forbundet med at fremskaffe dokumentation for sygdommen, er det kommunen, som skal afholde disse. Det skal således ikke være muligt at påføre ansøger/modtager udgifter i forbindelse med, at vedkommende påberåber sig sygdom som begrundelse for fritagelse fra rådighedskravet.

9.3.4.3 På barsel

Hvis en person er omfattet af rettigheden til at holde barselsorlov, vil vedkommende ikke være forpligtet til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet for at modtage offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til enkeltudgifter. De fleste personer som er på barsel, vil være omfattet af reglerne i landstingsforordning om orlov, m.v. og dagpenge ved graviditet, barsel og adoption. Personer, der modtager offentlig hjælp, er dog ikke omfattet af forordningen om orlov, m.v. og dagpenge ved graviditet, barsel og adoption, men vil fortsat kunne modtage offentlig hjælp til forsørgelse og faste udgifter efter landstingsforordning om offentlig hjælp. En person på barsel vil anses for værende uarbejdsdygtig i samme periode som barselsorloven ifølge de til enhver tid gældende regler om orlov ved barsel.

9.4 Offentlig hjælp i særlige tilfælde

Der gælder ikke samme betingelser for at modtage hjælp efter de forskellige typer af offentlig hjælp i særlige tilfælde. Der er for de enkelte kategorier af hjælp i særlige tilfælde særlige

betingelser, som skal være opfyldt, før der kan ske tildeling af offentlig hjælp i særlige tilfælde. De særlige betingelser vil nedenfor blive berørt under punkterne for de forskellige former for offentlig hjælp i særlige tilfælde.

9.4.1 Enkeltudgifter

For kunne modtage offentlig hjælp til enkeltudgifter skal man, jf. forordningens § 8, stk. 1 opfylde betingelserne for at modtage offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter. Derudover skal man for at modtage offentlig hjælp til enkeltudgifter opfylde nogle supplerende betingelser. De supplerende betingelser er gennemgået nedenfor.

9.4.1.1 Rimeligt begrundet

Det afhænger af en konkret vurdering, hvad der forstås ved "rimeligt begrundede enkeltudgifter". Der vil for det meste være tale om tilskud til dækning af udgifter til almindelige forbrugsgoder, som modtageren af offentlig hjælp og dennes familie har brug for i deres hverdag. Der skal således lægges vægt på, at familien fx akut mangler et komfur for at kunne lave mad.

9.4.1.2 Egen afholdelse

Det er endvidere en forudsætning for at yde hjælp til betaling af enkeltudgifter, at modtageren af offentlig hjælp eller dennes eventuelle ægtefælle, jf. § 2 eller ligestillet samlever jf. § 13, stk. 6, ikke har økonomiske midler, der kan dække udgiften. Princippet i § 19, stk. 2 om, at man skal se bort fra visse typer af formue, gælder således ikke i forbindelse med bevilling af enkeltudgifter. Det vil i praksis sige, at familien slet ikke må være i besiddelse af midler til afholdelse af den pågældende enkeltudgift.

9.4.1.3 Uforudset

Der kan kun i særlige tilfælde ydes hjælp til afholdelse af en udgift, som kunne forudses på ansøgningstidspunktet, hvis afholdelsen af udgiften er af helt afgørende betydning for den pågældendes eller familiens livsførelse. Det grundlæggende princip om, at modtagere af offentlig hjælp selv skal tage ansvar for deres liv, er således gældende, og det betyder, at man skal spare op til sine udgifter, hvis det er muligt.

Der er undtagelsesvis mulighed for at yde hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter, som er forudsigelige, hvis en modtager af offentlig hjælp ikke har haft økonomisk mulighed for at spare op til udgiften. Der kan dog normalt kun ydes hjælp til enkeltudgifter, hvis vedkommende ikke har kunnet tage hensyn til den opståede udgift i sine løbende dispositioner og dermed spare op på egen hånd.

9.4.1.4 Restancer

Det er hovedreglen, at der kun i ganske særlige tilfælde kan udbetales offentlig hjælp til enkeltudgifter for at dække modtagerens restancer. Et eksempel, hvor det kan være relevant for kommunalbestyrelsen at yde tilskud til betaling af restancer, vil være huslejerestancer, hvor en familie med børn risikerer at blive smidt på gaden uden et andet sted at tage ophold.

9.4.1.5 Rejseudgifter ved nære pårørendes alvorlige sygdom, død og begravelse

Kommunalbestyrelsen kan ifølge forordningen yde offentlig hjælp til betaling af rejseudgifter i forbindelse med nære pårørendes alvorlige sygdom og/eller død og begravelse. Ved nære pårørende forstås forældre, ægtefælle og dermed ligestillede, børn og søskende, men ikke ægtefælles og dermed ligestillede familie.

Ansøgning om hjælp til betaling af rejseudgifter skal så vidt muligt være vedlagt lægeerklæring, hvoraf det skal fremgå, at sygdommen skønnes så alvorlig, at familie sædvanligvis tilkaldes. Foreligger lægeerklæringen ikke inden afrejsen, kan kommunalbestyrelsen kræve, at den skal forevises snarest efter tilbagekomsten til hjemkommunen. Kommunalbestyrelsen afgør ud fra en konkret vurdering af den enkelte sag, om det anses for nødvendigt at indhente en lægeerklæring. Såfremt kommunalbestyrelsen ønsker en lægeerklæring fra ansøgeren, skal kommunalbestyrelsen betale for rekvireringen heraf.

Der kan kun ydes offentlig hjælp til den billigst mulige rejseform.

9.4.2 Flyttehjælp

Kommunalbestyrelsen har mulighed for at yde hjælp til flytning både internt i kommunen og til en anden kommune. Kommunalbestyrelsen kan eksempelvis yde hjælp til udgifter til transport af indbo og rejseudgifter for ansøgeren og dennes familie. Der er dog nogle særlige betingelser, som skal være opfyldt, før kommunalbestyrelsen kan tildele flyttehjælp.

9.4.2.1 Almindelige betingelser

Det er en betingelse, at man opfylder betingelserne i § 4, stk. 1 for at modtage flyttehjælp. Det er således værd at være opmærksom på, at det ikke er en betingelse, at man opfylder betingelserne i § 7 og § 8. Man skal således have fast bopæl og være tilmeldt folkeregisteret i Grønland. Desuden skal man enten være dansk statsborger, gift eller senest gift med en dansk statsborger eller være omfattet af aftale med andre lande eller internationale organisationer, der giver personer, der ikke er danske statsborgere, ret til fortløbende offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter under ophold i Grønland. For at læse nærmere vedrørende de almindelige betingelser se afsnit 9.3.1.

9.4.2.2 Bedre bolig- og erhvervsforhold

Det er en betingelse for at tildele offentlig hjælp til flyttehjælp, at ansøgerens og familiens bolig- og erhvervsforhold forbedres. Det kræves, at dispositionen er rimelig set i forhold til ansøgerens samlede situation, herunder den pågældendes mulighed for selv at afholde den fremtidige husleje. Flytning til en billigere bolig kan ikke i sig selv betegnes som en boligmæssig forbedring, men kan dog være et væsentligt element i den samlede vurdering. En forbedring af erhvervsforholdene forudsætter, at ansøgeren er sikret arbejde, og at arbejdet er mere end blot midlertidigt.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at både bolig- og erhvervsforholdene skal forbedres ved flytningen.

9.4.2.3 Egen afholdelse

Det er endvidere en forudsætning for at yde flyttehjælp, at modtageren af offentlig hjælp eller dennes eventuelle ægtefælle eller ligestillet samlever ikke har økonomiske midler, der kan dække udgiften.

9.4.2.4 Samtykke fra tilflytningskommunen

Hvis kommunalbestyrelsen ønsker at yde flyttehjælp til en ansøger, som gerne vil flytte til en anden kommune, skal der indhentes samtykke fra tilflytningskommunen at flyttehjælp gives. Kommunalbestyrelsen kan godt yde flyttehjælp uden at indhente samtykke, men hvis de gør det, vil de for så vidt angår offentlig hjælp forblive betalingskommune i en periode på 2 år. Samtykket til flyttehjælp fra tilflytningskommunen skal indhentes i overensstemmelse med reglerne i landstingsforordning om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelse.

9.4.2.5 Hjælp til hjemrejse

Bestemmelsen giver mulighed for, at en person, der ikke har fast bopæl i Grønland, kan ydes hjælp til hjemrejse. Det er en forudsætning, at personen ikke har økonomisk mulighed for at betale rejseudgifterne, og at vedkommende ikke har andre muligheder for at komme hjem. Der ydes kun støtte til selve hjemrejsebilletten.

For at kunne modtage hjælp til hjemrejse er det kun en betingelse, at man opfylder betingelser i forordningens § 3 (jf. afsnit 9.2). Vedkommende skal således alene have ophold i Grønland og på grund af akut trang ikke være i stand til at skaffe sig selv og sin familie det nødvendige til livets ophold.

9.4.3 Begravelsesudgifter

Der kan ydes hjælp til dækning af rimelige begravelsesudgifter, hvis en række betingelser er opfyldt.

9.4.3.1 Almindelige betingelser

Det er en betingelse, at afdøde opfyldte betingelserne i § 4, stk. 1 for at der kan ydes hjælp til begravelsesudgifter. Det er således værd at være opmærksom på, at det ikke er en betingelse, at betingelserne i § 7 og § 8 er opfyldt. Man skal således have haft fast bopæl og have været tilmeldt folkeregisteret i Grønland. Desuden skal man enten have været dansk statsborger, gift eller senest gift med en dansk statsborger eller have været omfattet af aftale med andre lande eller internationale organisationer, der giver personer, der ikke er danske statsborgere, ret til fortløbende offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter under ophold i Grønland. For læse nærmere vedrørende de almindelige betingelser se afsnit 9.3.1.

9.4.3.2 Boets afholdelse af begravelsesudgifterne

Der kan kun ydes hjælp til begravelsesudgifter, hvis boet ikke har økonomisk mulighed for at betale udgifterne. Det vil sige, at afdøde ikke må have efterladt sig værdier, som kan anvendes til at betale for begravelsen. Udgifter der er betalt af offentlig hjælp inden boets afslutning, skal som udgangspunkt tilbagebetales til kommunen, hvis det viser sig, at boet er i besiddelse af midler, der kan dække udgifterne.

9.4.3.3 Rimelige udgifter

Forslaget giver mulighed for at yde offentlig hjælp til dækning af rimelige udgifter til en begravelse. Rimelige udgifter vil være udgifterne til en billig begravelse. Der kan ydes støtte til kiste, gravsted, blomster og lignende udgifter, som har direkte forbindelse med selve begravelsen.

9.4.3.4 Hjemtransport af kister

Bestemmelsen (§ 23) giver mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan yde hjælp til hjemtransport af afdødes kiste fra det sted, hvor personen afgår ved døde og til den afdødes hjemsted.

Formuleringen "hvor en person i Grønland er afgået ved døden" indebærer den begrænsning at offentlig hjælp til hjemtransport af kiste alene kan ske, hvis den pågældende person er afgået ved døden i Grønland. Denne begrænsning udelukker offentlig hjælp til kistetransport, hvis en herboende borger dør uden for Grønland under f.eks. et behandlingsophold på Rigshospitalet eller under uddannelse eller ferie uden for landet.

Bestemmelsen finder anvendelse i de tilfælde, hvor de pårørende ikke har anden mulighed for at få dækket udgiften herunder, at boet ikke kan dække udgiften. Begrebet "familie" omfatter de nærmeste pårørende, som ægtefælle/ fast samlever, børn, søskende og forældre.

Offentlig hjælp efter denne bestemmelse, vil være forbeholdt personer, der har mulighed for at modtage offentlig hjælp efter reglerne om offentlig hjælp, hvilket blandt andet udelukker borgere med bopæl udenfor Grønland.

I tilfælde af kommunen ikke på forhånd kan afgøre i hvilket omfang de økonomiske betingelser for tildeling af hjælpen til hjemtransport af kiste er til stede, kan kommunalbestyrelsen udbetale hjælpen som et acontobeløb. Modtageren skriver ved udbetalingen under på at være bekendt med, at hjælpen kan kræves tilbagebetalt. Efterreguleringen finder sted, når boet er endeligt opgjort.

9.4.4 Lommepege til patienter på sygehuse i Grønland og Danmark

Der kan ydes offentlig hjælp som lommepege til personer, der er indlagt på sygehuse i Grønland eller Danmark. Der er visse betingelser, som skal være opfyldt, førend der kan gives offentlig hjælp som lommepege til patienter på sygehuse i Grønland og Danmark.

9.4.4.1 Almindelige betingelser

For at kunne modtage offentlig hjælp som lommepege, skal man opfylde de generelle betingelser for at modtage offentlig hjælp samt være over 18 år. Det er desuden en betingelse, at man er indlagt på et hospital i enten Grønland eller Danmark.

Patienter under 18 kan godt modtage offentlig hjælp som lommepenge, men det kræver en forudgående godkendelse fra socialudvalget i forsørgerens hjemkommune. Endvidere vil personer under 18 år, der har erhvervet selvstændig forsørgerpligt, have ret til lommepenge i lighed med patienter over 18 år.

9.4.4.2 Hjælpens størrelse

Hjælpen ydes med en fast døgntakst, som fastsættes af Familiedirektoratet. Størrelsen på den faste døgntakst afhænger af personens alder. Den gældende døgntakst kan findes i Familiedirektoratets cirkulære om gældende sociale kontantydelse.

9.4.4.3 Procedure for udbetaling

Lommepenge udbetales efter forudgående godkendelse fra socialudvalget i patientens hjemkommune. Lommepengene udbetales for en uge ad gangen.

10 UDNYTTELSE AF ARBEJDSMULIGHEDERNE

Det er jf. forordningens § 8, stk. 1 nr. 1 en betingelse for at kunne modtage offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til enkeltudgifter, at den pågældende er ledig og ikke har et rimeligt tilbud om arbejde. Desuden skal vedkommende aktivt søge at udnytte sine arbejdsmuligheder. Disse betingelser er nærmere reguleret i bekendtgørelsens kapitel 3 om udnyttelse af arbejdsmulighederne. Man kan opfylde betingelsen om aktiv udnyttelse af sine arbejdsmuligheder ved at stå til "rådighed" for arbejdsmarkedet. Nedenfor bliver reglerne om rådighed gennemgået nærmere.

Der er ikke mulighed for at udbetale offentlig hjælp til forsørgelse og faste udgifter samt enkeltudgifter, hvis ikke ansøgeren opfylder kravet om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Vurderingen af en persons rådighed for arbejdsmarkedet skal kun foretages ved offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter samt til enkeltudgifter. Hvis man modtager en anden type af offentlig hjælp, vil man således ikke være forpligtet til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

10.1 Vurdering af personens rådighed

En modtager af offentlig hjælp, som modtager hjælp til forsørgelse og faste udgifter samt enkeltudgifter, alene på grund af ledighed, skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Det er kommunen, som skal foretage en vurdering af, hvorvidt en person står til rådighed for arbejdsmarkedet.

En person kan blandt andet vurderes at stå til rådighed hvis:

1. Vedkommende søger arbejde på en måde, der er sædvanlig indenfor det pågældende område
2. Vedkommende er tilmeldt som arbejdsledig på arbejdsmarkedskontoret (skal tilmeldes samme dag som vedkommende søger hjælp fra)
3. Hvis vedkommende kan overtage et arbejde dagen efter arbejdet er blevet tilbudt
4. Hvis vedkommende aktivt søger relevant arbejde
5. Hvis vedkommende deltager i kommunens rimelige tilbud om fx aktivering, opkvalificering, omskoling, praktik, formidlet ansættelse og møder
6. Hvis vedkommende under deltagelse i tilbud, kan overtage arbejde og aktivt søger arbejde.

Der skal kræves dokumentation på, at modtageren af offentlig hjælp er aktiv arbejdssøgende, dette kan være i form af fremvisning af skriftlige ansøgninger og bekræftelser fra arbejdsgivere om, at ansøgninger er modtaget. Det er ikke fastlagt, hvilken form for dokumentation, der skal forevises, og kommunen kan derfor selv udøve et skøn over, hvilken dokumentation de vil forlange. Det er dog vigtigt, at kravet er proportionelt, hvilket vil sige, at man ikke kan stille helt urimelige krav til ansøgere for så vidt angår deres muligheder for at skaffe dokumentation for en opfyldt rådighedsforpligtelse.

Personen der skal stå til rådighed, skal kunne overtage et arbejde på fuld normaltid, heri ligger at personen ikke må indrette sig således, at vedkommende kun kan arbejde på nedsat tid.

10.2. Frist for arbejdstiltrædelse, aktivering og møder i kommunen

Hvis en person på offentlig hjælp bliver tilbudt beskæftigelse, skal vedkommende kunne starte ved arbejdstids begyndelse dagen efter, at arbejdet er blevet tilbudt. Vedkommende skal desuden kunne tage imod aktiveringstilbud eller møde op på kommunen til et indkaldt møde med dags varsel.

At modtagere af offentlig hjælp for at opfylde rådighedsforpligtelsen skal kunne være til rådighed med dags varsel, betyder, at man som modtager af offentlig hjælp ikke har mulighed for at forlade sin bopæl i perioder ud over 1 døgn. Det er vigtigt at være opmærksom herpå og at meddele dette til modtagere af offentlig hjælp ved tildeling og udbetaling af hjælpen. Hvis det med sikkerhed kan siges, at modtageren af offentlig hjælp ikke kan aktiveres eller tilbydes arbejde indenfor et par dage, vil det dog undtagelsesvis være muligt for kommunen at give tilladelse til kortere fraværsperioder af nogle dages varighed.

En person på offentlig hjælp har selv ansvaret for at have kendskab til sin post. Det vil sige, at man som modtager af offentlig hjælp har pligt til at tjekke sin post for tilbud eller mødeindkaldelser fra kommunen. Hvis kommunen sender et tilbud eller en mødeindkaldelse, som modtageren ikke ser, fordi vedkommende ikke regelmæssigt har tjekket sin post, vil vedkommende ikke længere være berettiget til at modtage offentlig hjælp til forsørgelse, faste udgifter samt enkeltudgifter. Det må forventes, at en person på offentlig hjælp dagligt tjekker post modtaget på bopælen og en eventuel postboks flere gange om ugen.

Ønsker kommunen, at vedkommende møder dagen efter enten i beskæftigelse eller til møde på kommunen, må kommunen sørge for, at indkaldelse afleveres direkte på vedkommendes bopæl.

10.3 Tilfælde hvor der ikke er pligt til at tage imod tilbud om arbejde/aktivering

Der er ikke i alle tilfælde en pligt for ansøgere/modtagere til at tage imod tilbud fra kommunen. Der kan således forekomme tilfælde, hvor en ansøger/modtager af offentlig hjælp til forsørgelse og faste udgifter samt enkeltudgifter kan afslå et tilbud uden at dette får konsekvenser. Et tilbud skal være "rimeligt", før ansøger/modtager har pligt til at tage imod det.

10.3.1 Rimeligt tilbud

Det er kommunen, der vurderer, om et tilbud er rimeligt. Vurderingen sker ud fra, hvad personen skønnes at kunne klare. En person kan ikke uden konsekvenser afslå at tage i mod et arbejde eller aktivering med begrundelser som fx:

1. at lønnen er for lav i forhold til hvad personen tidligere tjente
2. at arbejdsgiveren ikke har indgået overenskomst
3. at jobbet, som personen i øvrigt kan klare, ligger udenfor den pågældendes arbejdsfelt i forhold til tidligere beskæftigelse eller uddannelse eller lignende

Ovenstående er eksempler og fremstår alene som sådanne. Der kan således udmærket forekomme andre tilfælde, som kan indebære, at et tilbud ikke fremstår som værende rimeligt. Det kan i relation til tilbuddets rimelighed siges, at kommunen skal foretage en generel vurdering af, om det er rimeligt at tvinge vedkommende ansøger /modtager til at udføre det foreslåede arbejde, aktivering eller lignende. Der skal ved kommunens bedømmelse anlægges relativt vide rammer for, hvad der er rimeligt, når der henses til, at det i videst muligt omfang ikke skal være muligt at modtage offentlig hjælp som passiv forsørgelse. Ved vurderingen af, hvad der kan anses for et rimeligt tilbud må de lokale forhold i kommunen ligeledes lægges til grund. Hvis ansøger/modtager har valgt at bosætte sig et sted, hvor der fx ikke er mulighed for at modtage tilbud, der matcher tidligere beskæftigelse eller uddannelse, vil det selvfølgelig være rimeligt at tvinge vedkommende til at tage mod tilbud om beskæftigelse, der er tilgængelig i kommunen.

10.3.2. Sygdom eller risiko for forringet helbred

Modtagere af offentlig hjælp har ikke pligt til at tage imod et tilbud fra kommunen, hvis vedkommende enten er syge, eller der er risiko for at helbredet forringes, hvis det hidtidige arbejde fortsættes.

Der tænkes i relation til sygdom ikke på specifikke sygdomme, men på sygdom som et rummeligt begreb. Den form for sygdom, som vil kunne bevirke, at der ikke er pligt til at tage imod et tilbud fra kommunen kan fx være en ryglidelse, som gør det umuligt at udføre tungt løftearbejde, eller en ganske almindelig omgang influenza. Hvor en varig ryglidelse vil kunne begrunde et endeligt afslag på et tilbud fra kommunen, vil influenza selvfølgelig kun udgøre en gyldig undskyldning, så længe den varer. Når man er blevet rask, har man således igen pligt til at tage imod tilbud fra kommunen.

Der kan ligeledes være flere forskellige forhold, som kan gøre, at man kan afslå et tilbud på grund af risiko for, at helbredet forringes, hvis det hidtidige arbejde fortsættes. Man kan fx have accepteret et tilbud om beskæftigelse eller aktivering, hvori der indgår håndtering af materiale, overfor hvilket man udvikler en alvorlig allergi eller hårdt og slidsomt arbejde, som ens ryg fx ikke kan klare.

Det er vigtigt i forbindelse med vurderingen af, om der foreligger sygdom eller risiko for forringet helbred, at huske på, at det er en grundlæggende betingelse for at modtage offentlig hjælp til forsørgelse, faste udgifter samt enkeltudgifter, at man skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet og aktivt udnytte sine arbejdsmuligheder. Kommunen bør således anlægge en restriktiv linie i forbindelse med vurderingen for at sikre sig, at den tilgængelige arbejdsstyrke udnyttes og opkvalificeres på bedste vis.

Det er kommunalbestyrelsen, som skal afgøre, om vedkommende lovligt kan afslå tilbud på grund af sygdom, og den kan i denne forbindelse kræve, at sygdommen dokumenteres i form af lægeerklæring. Det er kommunalbestyrelsen, der skal betale for en eventuel lægeerklæring.

10.3.3. Barselsorlov

Vedkommende har ret til fravær i forbindelse med ret til orlov ved graviditet, barsel og adoption jf. landstingsforordning nr. 12 af 31. oktober 1996. Hvis man, når der bortses fra kravet om forudgående beskæftigelse, er omfattet af ovenstående regler, har man ikke pligt til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet i barselsperioden. Det vil i praksis sige, at man som modtager af offentlig hjælp har ret til at nægte at tage imod tilbud fra kommunen i en periode svarende til den orlovsperiode, man har ret til efter de gældende regler, hvis man har fuld beskæftigelse. Denne regel er indført af hensyn til såvel forældre på offentlig hjælp som deres børn. Det er således vigtigt, at barnet i orlovsperioden kan knytte sig til sine forældre under de bedst mulige vilkår.

10.3.4. Omfattet af friperiode

En person, der modtager offentlig hjælp til forsørgelse, faste udgifter og enkeltudgifter, har pligt til altid at stå til rådighed for arbejdsmarkedet med dags varsel. Det kan være meget belastende, hvis man aldrig har mulighed for at koble af og fx foretage rejser udenfor kommunen uden, at man mister sin ret til at modtage offentlig hjælp. Der er således indført en regel i bekendtgørelsen, som giver personer, der har modtaget offentlig hjælp i en sammenhængende periode på 6 måneder ret til 14 dages friperiode. Der er indenfor de 14 dage således ikke pligt til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet og tage imod tilbud fra kommunen.

Det er en absolut betingelse for at opnå ret til friperioden, at man har modtaget offentlig hjælp i en sammenhængende periode på 6 måneder. Det vil sige, at man ikke kan lægge perioder, der henover året er afbrudt af arbejde eller andet, som gør, at man ikke modtager offentlig hjælp, sammen for at opnå en periode på 6 måneder.

Kommunalbestyrelsen skal tilstræbe, at friperioden planlægges efter aftale med vedkommende, ligesom modtagere, der ønsker at afholde friperioden, skal meddele dette til kommunalbestyrelsen med minimum 14 dages varsel.

Det er i sidste ende kommunen, der bestemmer, om en modtager af offentlig hjælp kan afholde sin friperiode på et bestemt tidspunkt. Det er således fx ikke muligt for modtageren af offentlig hjælp at give afslag på et tilbud fra kommunen med begrundelse i afholdelse af friperioden, hvis ikke kommunen har givet tilladelse til, at friperioden skal afholdes på det pågældende tidspunkt. Det er hensigten med denne regel, at imødegå de tilfælde, hvor modtageren fx ønsker at afholde friperioden på et tidspunkt, hvor der normalt er bedre mulighed for beskæftigelse i kommunen fx ved sæsonarbejde på fiskefabrikken.

10.4 Vurdering af personens fortsatte opfyldelse af betingelserne for modtagelse af offentlig hjælp

Kommunalbestyrelsen har pligt til løbende at vurdere, om en person opfylder betingelserne om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Endvidere kan kommunalbestyrelsen i konkrete tilfælde have en pligt til at vurdere, om en person fortsat opfylder betingelserne om rådighed, hvis personen for eksempel:

- afslår et formidlet arbejde
- udebliver fra et tilbud om aktivering
- udebliver fra et møde med kommunen
- udelader at give meddelelse til kommunen eller arbejdsgiveren om sygdom

10.5 Sanktioner ved overtrædelse af rådighedsreglerne

Manglende overholdelse af rådighedspligterne indebærer, at kommunen skal foretage en nærmere undersøgelse af personens rådighed. Denne undersøgelse kan være mere eller mindre omfattende afhængig af de konkrete omstændigheder i den enkelte sag. Det er dog vigtigt, at det i alle tilfælde dokumenteres på den pågældende sag i kommunen, at vurderingen er foretaget og med hvilket resultat. Er der efter undersøgelsen stadig begrundet tvivl om, hvorvidt en person er til rådighed, bør kommunen foretage en rådighedsafprøvning gennem fremsættelse af et tilbud om arbejde. Ved at tilbyde arbejde og se på resultatet heraf, vil det således være muligt for kommunen helt konkret at fastslå, om vedkommende står til rådighed eller ej.

Hvis kommune konkluderer, at en ansøger eller modtager af offentlig hjælp til forsørgelse, faste udgifter samt enkeltudgifter ikke opfylder sin rådighedspligt, skal kommunen undersøge årsagen til den manglende opfyldelse af rådighedspligten. Hvis det viser sig, at der ikke er en gyldig grund til den manglende opfyldelse af rådighedskravet, skal kommunen stoppe sin udbetaling af offentlig hjælp, indtil vedkommende igen opfylder sin rådighedspligt, idet vedkommende i så tilfælde ikke længere har ret til at modtage hjælpen.

Det er i alle situationer vigtigt, at kommunen sikrer sig, at ansøgere og modtagere bliver orienteret om rådighedsreglerne og konsekvenserne af manglende overholdelse af dem, og at kommunen i forbindelse med afgørelser, der har betydning for udbetalingen af hjælp, overholder sagsbehandlingslovens regler om partshøring, begrundelse, klagevejledning mv.

10.6 Fangere og fiskere

Dette afsnit vedrører de personer, som har tilladelse til fangst og jagt i henhold til landstingslov nr. 12 af 29. oktober 1999 om fangst og jagt. Afsnittet vedrører ikke de personer, som har tilladelse i form af et fritidsjagtbevis.

10.6.1. Formålet med offentlig hjælp

Formålet med forordningen om offentlig hjælp er at skabe et økonomisk sikkerhedsnet for alle personer, der opholder sig i Grønland og ikke kan klare sig på anden vis. Forordningen

gælder for alle borgere, også fiskere og fangere, som specielt kan have behov for at søge offentlig hjælp i perioder, hvor de ikke har erhvervsindtægter eller kun få erhvervsindtægter at leve af, dvs. de kan ikke forsørge sig selv og familien. Ydelse af offentlig hjælp er dog altid en individuel vurdering, hvor man skal opfylde kravene i lovgivningen.

10.6.2. Hjælpen er subsidær

Tilsvarende alle andre borgere, der søger om offentlig hjælp, kan fangere og fiskere kun modtage offentlig hjælp, hvis de ikke får deres behov dækket på anden vis, det vil sige ikke modtager andre ydelser, eller er i besiddelse af en formue, eller på anden vis kan sørge for sig selv.

10.6.3. Social begivenhed

For at modtage offentlig hjælp skal der være tale om en social begivenhed. En social begivenhed kan bl.a. være ledighed som følge af, at fangere og fiskere i visse perioder ikke har mulighed for at udøve deres erhverv eller kun kan gøre det i begrænset omfang, således at de ikke kan forsørge sig selv og familien.

10.6.4. Rådighedsbegrebet

En betingelse for at kunne modtage offentlig hjælp er, at arbejdsmulighederne udnyttes. Fangere og fiskere skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet og være aktivt arbejdssøgende. Reglerne om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet er reguleret i bekendtgørelsen om udbetaling af offentlig hjælp, handlingsplaner, rådighed m.v., og her er det et krav, at ansøgere tilmelder sig arbejdsmarkedskontoret med henblik på formidling af beskæftigelse.

Der er ikke efter sociallovgivningen eller arbejdsmarkedetslovgivningen noget krav om, at fangere og fiskere skal aflevere deres erhvervsjagtbevis ved tilmelding på arbejdsmarkedskontoret.

Fangere og fiskere skal tage imod et anvist arbejde eller aktiveringstilbud i perioden, hvor de modtager offentlig hjælp. De er omfattet af de gældende regler på området, det vil sige, de skal kunne starte på et arbejde eller en aktivering ved arbejdstids begyndelse dagen efter, de har modtaget tilbud om et arbejde eller aktivering.

Der er dog ikke pligt til at tage mod et arbejdstilbud eller tilbud om aktivering, hvis tilbuddet ikke anses for et rimeligt tilbud på grund af forhold, der vedrører tilbuddets indhold. Hvad der anses for at være rimeligt, vurderes af kommunen. En person kan ikke afslå et tilbud, eksempelvis fordi lønnen er for lav, eller arbejdsgiveren ikke har indgået overenskomst eller at jobbet ligger udenfor den pågældendes arbejdsfelt.

Der er heller ingen pligt til at tage mod et arbejdstilbud eller tilbud om aktivering, hvis ansøgeren ikke kan arbejde på grund af sygdom, eller der er risiko for, at helbredet forringes, hvis det hidtidige arbejde fortsættes. Eksempelvis kan ansøgere have influenza, ryglidelser eller alvorlig allergi af et tildelt arbejde. Med hensyn til influenza, vil det kunne begrunde afslag på tilbud, så længe influenzaen varer. Hvad angår ryglidelser og allergi, så kan det

måske blive nødvendigt med en lægeerklæring, når det skal vurderes om personen lovligt kan afslå et tilbud.

Når kommunen anmoder om en lægeerklæring, er det også kommunen, der afholder udgiften til lægeerklæringen.

10.6.5. Selvstændige erhvervsdrivende og modtagere af offentlig hjælp.

Generelt for selvstændigt erhvervsdrivende gælder, at erhvervsindtægten kan være svingende fra periode til periode. Selvstændigt erhvervsdrivende må derfor i gode tider lægge til side til dårlige tider.

Selvstændige erhvervsdrivende skal så vidt muligt være økonomisk selv bærende og det gælder også fangere og fiskere. Det er nemlig ikke meningen, at fangere og fiskere skal være afhængig af at modtage offentlig hjælp. Derfor skal den hjælp der ydes, være kortvarig og ofte til bestemte udgifter.

Ved beregning af størrelsen af den offentlige hjælp i forhold til indtægten gennem erhvervet som fanger eller fisker, medregnes både ydelser i henhold til § 8, stk. 1 til hjælp til forsørgelse og til faste udgifter og hjælp i henhold til § 20 til enkeltudgifter.

Er ydelsen af den offentlige hjælp større end indhandlingsindtægten gennem en periode på ca. 6 måneder, kan det vurderes, om pågældende skal vejledes over i et andet erhverv.

Ved beslutning af, om pågældende skal vejledes over i et andet erhverv, kan indgå vurdering af, om der er specielle grunde til den manglende indtægt, eksempelvis dårlige vejrforhold i længere perioder eller lignende. Har der været godt fangstmuligheder og personen alligevel ikke har kunnet indhandle tilstrækkeligt til at kunne leve af det, er der større grund til at vejlede over i et andet erhverv.

Hvis ansøger mister sit erhvervsjagtbevis, bør pågældende vejledes over i et andet erhverv og i den forbindelse, skal der udarbejdes handleplan for, hvad der videre skal ske.

10.6. 6. Eksempler på situationer, som kan danne grundlag for, at fangere og fiskere søger om offentlig hjælp:

- Indhandlingsstop eller andre problemer med indhandling.
- Vejrsmæssige forhold hindrer fangst og fiskeri i en periode.
- Midlertidig helbredsmæssige problemer eller midlertidig nedsat funktionsevne på grund af sygdom eller ulykke.

Det er imidlertid en individuel vurdering, om hjælpsøgende fangere og fiskere er berettiget til offentlig hjælp.

10.6.7. Eksempler på, hvornår man kan være berettiget til offentlig hjælp samt eventuelt også andre foranstaltninger:

- Varige helbreds-mæssige problemer eller varig nedsat funktionsevne på grund af sygdom eller ulykke. En fanger eller fisker kan være berettiget til offentlig hjælp, men skal visiteres videre til revalidering og vil måske efterfølgende være berettiget til førtidspension.
- En ansøger, der gennem en længere periode kun har haft få indtægter gennem sit erhverv som fanger eller fisker og hvor den manglende indtjening ikke skyldes indhandlingsstop, vejrmæssige forhold eller sygdom, kan være berettiget til offentlig hjælp, hvis han er tilmeldt arbejdsmarkedskontoret, men bør vejledes over i et andet erhverv. Med længere periode anses en periode på 5-6 måneder.
- Ansøger en fanger eller fisker om deltagelse i alkoholbehandling eller anden misbrugsbehandling, vurderer kommunen, om behandling skal bevilges i henhold til § 20 i landstingsforordning om offentlig hjælp. Beslutter kommunen at bevilge alkoholbehandling, kan vedkommende i perioden være berettiget til offentlig hjælp til forsørgelse og faste udgifter samt til enkeltudgifter under behandlingen.
- Ansøger en person om deltagelse i familiehøjskole, personlighedsudviklende kurser eller lignende kurser, vurderer kommunen ligeledes, om behandling skal bevilges. I vurderingen bør indgå kursets relevans i forhold til, at personen har behov for hjælp til at håndtere sociale færdigheder og til at reducere frustrationer og voldelige adfærdsmønstre. Især i familier med børn, kan sådanne kurser have stor relevans. Beslutter kommunen at bevilge økonomisk hjælp til disse kurser, kan vedkommende i perioden være berettiget til offentlig hjælp til forsørgelse og faste udgifter samt til enkeltudgifter under behandlingen.

10.6.8. Eksempler på, hvornår der ikke kan ydes offentlig hjælp, bortset fra eventuel akut offentlig hjælp:

- En ansøger, som ikke har tilmeldt sig arbejdsmarkedskontoret som arbejdssøgende, fordi han er på fangst, men alligevel ingen indtægter har fra turen, kan ikke være berettiget til hjælp til forsørgelse og faste udgifter, men kan i særlige tilfælde modtage akut hjælp, specielt hvis der er børn i familien, der vil lide nød, hvis ikke der ydes hjælp.
- En ansøger, der er tilmeldt arbejdsmarkedskontoret, men er på fangst og ikke opfylder rådighedsforpligtelsen, kan ikke få offentlig hjælp, selv om han får ingen eller kun få indtægter ud af turen. I særlige tilfælde kan der også her ydes akut hjælp, hvis der er børn i familien, der ellers vil lide nød.

Ovenstående er eksempler. Der kan forekomme andre situationer, hvor en fanger eller fisker ansøger om offentlig hjælp og hvor det skal vurderes, om vedkommende er berettiget til hjælpen.

10.6.9. Beregning af offentlig hjælp.

Ved beregning af den offentlige hjælp til en ansøger, skal eventuelle indhandlingsindtægter modregnes i den beregnede offentlige hjælp. Indtægtsgrundlaget er bruttoindhandlingsindtægter minus dokumenterede udgifter til olie og benzin. Øvrige driftsomkostninger som reparation, vedligeholdelse og materialer modregnes ikke i indhandlingsindtægterne.

Er ansøger gift eller samlevende og samlivet har varet mere end et år, laves en fælles beregning på offentlig hjælp. I det beregnede beløb modregnes også ægtefællens indtægter, som kan være løn, uddannelsesstøtte, barseldagpenge, arbejdsmarkedsydelse eller pension.

Ved udmåling af den offentlige hjælp til fiskere og fangere sker beregningen på samme måde som til andre, der søger om offentlig hjælp. Det vil sige, der laves en beregning på hjælp til godkendte faste udgifter og et beløb til forsørgelse.

Det kan være forskelligt, hvilke faste udgifter der medtages og det kan også være forskelligt, hvilket beløb der ydes til forsørgelse. De fleste kommuner anvender vejledende takster, hvilket er lovligt, blot man ikke eliminerer skønnet. Offentlig hjælp til forsørgelse til et barn kan vejledende sættes til et beløb, der svarer til det til enhver tid gældende normalbidrag.

Der er max. grænser for offentlig hjælp. Hovedreglen er, at offentlig hjælp ikke må overstige hidtidige indtægter og kan ligeledes som hovedregel max. udgøre 65 % af SIK mindsteløn for ufaglærte.

Det kan være forskelligt fra kommune til kommune, om den offentlige hjælp udbetales månedsvis eller hver 14. dag.

11 UDMÅLING

Der er flere forskellige forhold, der har indflydelse på, hvor meget den enkelte modtager af offentlig hjælp skal modtage. Det er vigtigt i forbindelse med offentlig hjælp at være opmærksom på, hvilken type af hjælp det er, man skal foretage udmåling af, idet ikke alle typer udmåles på samme måde eller med samme beløb.

11.1 Offentlig hjælp ved akut trang

Offentlig hjælp ved akut trang er i afsnit 5.1 benævnt som en overlevelseshjælp. Der skal herved i forbindelse med udmålingen forstås, at hjælpen alene skal udgøre, hvad der er absolut nødvendigt for at skaffe modtageren det nødvendige til livets ophold.

Det skal således understreges, at offentlig hjælp ved akut trang er tiltænkt at løse en akut situation og ikke andet. Hjælpen skal have fokus på øjeblikkets behov og ikke tage højde for, hvad der evt. måtte ske i fremtiden.

11.2 Offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter

Offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter skal udmåles ud fra flere forskellige kriterier, som er afgørende for, hvilken størrelse hjælpen skal have.

11.2.1. Beregningsgrundlag

Fastsættelsen af størrelsen på offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter, sker skønsmæssigt ud fra ansøgerens hidtidige levevilkår, forsørgelsesforpligtelser, en eventuel ægtefælle, registreret partner eller dermed ligestillet samlevers indtægter, faste udgifter og lokale forhold.

Det er i forbindelse med formuleringen af bestemmelsen værd at lægge mærke til, at det er ansøgeren og dennes families samlede forhold, der skal lægges til grund ved udmålingen af offentlig hjælp. Med samlede forhold fokuseres der ikke alene på modtagerens forhold, men også på ægtefælles, registreret partners eller dermed ligestillet samlevers forhold.

Ved vurderingen af de hidtidige levevilkår tages der hensyn til niveauet af de faste udgifter, modtageren af offentlig hjælp har haft tidligere. Dette kan eksempelvis dokumenteres ved lønsedler og bankudskrifter. Der skal endvidere tages hensyn til lokale forhold. Det vil sige vedkommendes levestandard, samt udgiftsniveauet i den by eller bygd, hvor vedkommende bor.

Når man foretager udmåling af offentlig hjælp, er det vigtigt at være opmærksom på, at man i henhold til forvaltningsretlige regler aldrig må sætte et skøn under regel. Reglen vil i forbindelse med udmåling af offentlig hjælp medføre, at det ikke er tilladt for en kommune at have faste regler for, hvor meget der skal udbetales i offentlig hjælp. Kommunen skal altid foretage et konkret skøn over hvor meget offentlig hjælp, der skal udbetales i hvert enkelt tilfælde.

11.2.2 Hvad skal den offentlige hjælp kunne dække

Der kan kun udbetales offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter til:

1. en ansøgers nødvendige underhold,
2. rimelige udgifter til husleje og
3. forbrugsafgifter og andre faste udgifter.

11.2.2.1 Ansøgers nødvendige underhold

Ansøgerens nødvendige underhold dækker mere løseligt over, hvad modtageren har brug for til at kunne betale for daglige nødvendige udgifter. Det er typisk indenfor denne kategori, at forskelle på lokale forhold vil kunne spille en rolle for størrelsen af den nødvendige hjælp. Det kan således sagtens tænkes, at der er væsentlige forskelle i leveomkostningerne rundt omkring i Grønland, hvorfor kommunalbestyrelsen gives mulighed for at skønne, hvad der ud fra fx lokale og geografiske forhold svarer til det nødvendige underhold. Lokale og geografiske forhold kan være prisniveau, suppleringsmuligheder og lignende forhold. Underholdshjælpen skal desuden fastsættes af kommunalbestyrelsen ved et konkret skøn ud fra ansøgerens og modtagerens forsørgerforpligtelser og fordele ved samliv eller bofællesskab.

11.2.2.2 Rimelige udgifter til husleje

Med formuleringen af bestemmelsen er der sigtet til, at det alene er rimelige udgifter til husleje, som kan dækkes af offentlig hjælp. Det er således ikke meningen, at offentlig hjælp skal dække alle udgifterne for en familie bosiddende i en uforholdsmæssig stor lejebolig eller eksempelvis for en person, der har et BSU-hus, en andelsbolig eller anden type ejerbolig. Det er således ikke meningen med offentlig hjælp, at modtageren af offentlig hjælp skal modtage en netto-fortjeneste, når vedkommende senere sælger huset.

En modtager af offentlig hjælp, der er bosat i en andelsbolig eller en ejerbolig, må derfor først og fremmest søge om banklån til hjælp til at dække udgifter til boligen, udover hvad der kan bevilges i offentlig hjælp til betaling af faste udgifter. Kommunen kan ikke træde i bankens sted og yde sådanne lån til faste udgifter, som udgøres af afdrag på et huslån. Det er ikke hensigten med reglerne om offentlig hjælp, at sådan hjælp ydes mod tilbagebetaling af det offentlige.

Det er kommunalbestyrelsen, der vurderer, hvad der er at anse som rimelige udgifter til husleje. En rimelig husleje vil for eksempel sige, hvad en familie af samme størrelse, som bor i en offentlig lejebolig normalt betaler i husleje. Størrelsen af en rimelig bolig vil sige, at antallet af rum bør være lig med antallet af familiemedlemmer plus et rum. Kommunalbestyrelsens skøn vedrørende huslejhjælp skal være et konkret skøn udøvet på baggrund af de faktiske udgifters størrelse.

11.2.2.3 Forbrugsafgifter og andre faste udgifter

Forbrugsafgifter er udgifter, hvor man betaler efter forbrug, eksempelvis el, vand og varme. Ved faste udgifter menes nødvendige udgifter, herunder til mad, tøj, daginstitutionspladser og forsikringer. Det er karakteristisk for denne form for omkostninger, at de typisk er lette at fastslå størrelsen på ud fra enten gældende eller tidligere betalte fakturaer,

betalingsserviceopgørelser, pengeoverførsler og lignende. Det er i bemærkningerne til forordningens § 13 angivet, hvilke udgifter der typisk vil være at anse som forbrugsudgifter og andre faste udgifter. Angivelserne er alene eksempler på, hvad der kan anses for omfattet af bestemmelsens ordlyd, hvorfor det i det konkrete tilfælde er op til kommunalbestyrelsen at træffe afgørelse, om en udgift kan anses for at være omfattet.

Ved vurderingen af hvilke udgifter, der kan vurderes som rimelige, skal kommunalbestyrelsen blandt andet lægge vægt på, om ansøgeren tidligere har afholdt udgiften af egen indtægt, og om ansøgeren fremover kan forventes at være i stand til at afholde udgiften. Desuden skal kommunalbestyrelsens skøn være et konkret skøn udøvet på baggrund af de faktiske udgifters størrelse.

11.2.3 Formue

Der kan ikke ydes offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter, hvis ansøgeren eller ansøgerens ægtefælle eller ligestillede samlever har formue, som kan dække det økonomiske behov. Dette gælder ikke hvis:

- 1) Formuen er nødvendig for at kunne bevare eller opnå en nødvendig boligstandard, eller som bør bevares af hensyn til ansøgerens og familiens erhvervs- og uddannelsesmuligheder.
- 2) En mindre formue, som bevares til et bestemt formål, der under hensyn til pågældendes forhold og til lokal sædvane skønnes rimelig.
- 3) Formuen udgøres af en erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskade efter:
 - a) erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.
 - b) erstatning under erstatningsansvar i Grønland.
 - c) erstatning som følge af arbejdsskader i Grønland.
- 4) Formuen er udbetalt som godtgørelse for varige men og ikke-økonomisk skade.

Erstatninger og godtgørelser efter ovenstående beskrivelser skal holdes adskilt fra en persons øvrige formue og indtægter, når der skal vurderes, hvorvidt vedkommende er berettiget til offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter.

Kravene om at en person ikke må være i besiddelse af formue, skal ses i forlængelse af offentlig hjælps karakter som en subsidiær hjælp, der skal hjælpe de personer, der ikke kan klare sig selv eller opnå hjælp andre steder. Hvis en ansøger ligger inde med en likvid formue, skal vedkommende således først bruge denne formue til at betale for sine udgifter, inden det kan komme på tale at udbetale offentlig hjælp.

Hvis en formue for eksempel er bundet op i friværdien på et hus, kan kommunalbestyrelsen godt forlange, at modtageren af offentlig hjælp sælger boligen eller tager lån i friværdien for at kunne klare sig på egen hånd. Det er dog i denne forbindelse værd at være opmærksom på,

at kommunalbestyrelsen vil være forpligtet til at finde et rimeligt boligtilbud til modtageren, hvis vedkommende ikke kan blive boende i sin nuværende bolig. Desuden kan det i visse tilfælde være en samlet set billigere løsning for såvel modtageren som kommunen, hvis vedkommende bliver boende i egen bolig på trods af, at der er en vis friværdi. I disse tilfælde, hvor det vil medføre en unødvendig merudgift for modtageren at skulle flytte eller sælge, vil det ikke indenfor reglerne være muligt for kommunalbestyrelsen at gennemtvinge et salg eller en flytning.

Der skal således ses bort fra formue, som er nødvendig for, at en modtager af offentlig hjælp kan opnå eller bevare en nødvendig boligstandard. Ved vurderingen af nødvendig boligstandard ses der på vedkommende families størrelse, hvordan familien tidligere har boet, om det er nødvendigt at bo et bestemt sted eller i bestemte lokaler for at kunne fortsætte en uddannelse eller bevare mulighederne for at bestyre en virksomhed fra hjemmet. Kommunalbestyrelsen skal vurdere mulighederne på længere sigt, således at man ikke fortsætter med at betale til en dyr husleje på grund af erhvervsmuligheder, hvis der ikke er mulighed for, at en modtager af offentlig hjælp, eksempelvis på grund af sygdom, på et senere tidspunkt igen kan udnytte sine erhvervsmuligheder.

11.3 Dokumentation

Det kan være svært for kommunalbestyrelsen at vurdere, hvor meget der skal udbetales i offentlig hjælp. Det kan derfor være en stor hjælp for kommunalbestyrelsen, i forbindelse med hjælpens størrelse, at se på udgifternes størrelse tilbage i tiden. Det kan derfor være nødvendigt at forlange dokumentation for afholdte udgifter og deres størrelse.

11.3.1 Husleje, forbrugsafgifter og andre faste udgifter

Kommunalbestyrelsen skal ved udmåling af hjælpen, kræve dokumentation for udgifternes størrelse. Dokumentationen kan for eksempel udgøres af fakturaer, kontoudtog, PBS transaktioner eller lignende. De foreslåede eksempler på dokumentation er alene at anse som sådanne, og dokumentation kan således også ske på andre måder, som kan anses for at være tilstrækkelige i den pågældende situation.

11.3.2 Hjælp til underhold

Hjælp til underhold skal ikke dokumenteres, men fastlægges af kommunalbestyrelsen efter et konkret skøn over, hvad der kan anses for tilstrækkeligt til at sikre modtagerens eksistensgrundlag. Det er i denne forbindelse særligt vigtigt at være opmærksom på lokale forhold samt det forvaltningsretlige forbud mod at sætte et skøn under regel (jf. afsnit 11.2.1).

11.4 Maksimalgrænsen på 65 procent

Det har i forbindelse med vedtagelserne af de nye regler om offentlig hjælp været et udtrykkeligt ønske at formulere et regelsæt, som gør, at det altid kan betale sig at arbejde. Maksimalgrænsen er indsat for at imødegå de tilfælde, hvor personer med meget høje udgifter spekulerer i ikke at stille sig til rådighed for arbejdsmarkedet, idet det bedre kan betale sig for dem at få dækket omkostningerne via reglerne om offentlig hjælp. Desuden er

maksimalgrænsen tænkt som et middel til at gøre arbejde mere attraktivt end modtagelse af offentlig hjælp, hvormed arbejdsstyrken bedre kan udnyttes optimalt.

11.4.1 Hovedreglen

Beløbet på offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter, kan derfor som hovedregel maksimalt udgøre 65 % af mindstelønnen for en ufaglært lønmodtager. Beløbet er fastsat således, at det altid skal kunne betale sig for den enkelte at få et arbejde på mindsteløn.

I de år, hvor der forhandles ny overenskomst, kan den nye timesats først offentliggøres efter underskrivelse af overenskomsten. Indtil dette sker, benyttes den hidtidige sats.

11.4.2 Ganske særlige tilfælde

For at sikre at alle har et eksistensminimum, foreslås det, at det i særlige tilfælde er muligt at yde mere end 65% af mindstelønnen. Der er tænkt på tilfælde, hvor det er nødvendigt for at sikre en modtager af offentlig hjælp og dennes families mulighed for at opretholde en rimelig leve- og bolig-mæssig standard. Eksempelvis hvis der i familien er behov for særlig kost på grund af sukkersyge eller lignende, eller hvis familien bor i en for dyr bolig, og kommunalbestyrelsen ikke har mulighed for at tilbyde en billigere bolig, og ellers hvis der ikke er mulighed for at nedbringe familiens faste udgifter til et rimeligt niveau.

Fastsættelsen af maksimumbeløbet på 65% af mindstelønnen må ikke betyde, at folk ikke har mulighed for at fastholde en rimelig bolig- og levestandard.

Det skal fremhæves, at det jf. forordningen og bemærkningerne hertil er en undtagelse, at der kan udbetales mere end de 65% af mindstelønnen. Der skal således foreligge særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse fra hovedreglen om maksimalgrænsen på 65%, før undtagelsesbestemmelsen kan komme i betragtning.

11.5 Nedsættelse af hjælpen ved selvforskyldt trang

Hvis trangsituationen er opstået selvforskyldt, skal der som udgangspunkt alene ydes halvdelen af, hvad der kunne ydes som offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter.

En trangssituation anses som værende selvforskyldt, hvis en modtager af offentlig hjælp selv har opsagt sin stilling eller selv er årsag til opsigelsen, eksempelvis ved uden grund at blive væk fra arbejde.

Hvis der foreligger selvforskyldt trang, skal den offentlige hjælp til forsørgelse ydes som naturalhjælp (jf. afsnit 12.4). Naturalhjælp udbetales ved, at en modtager af offentlig hjælp får udleveret rekvitioner, som kan indløses i relevante forretninger. Ved betaling af faste udgifter betales udgifterne direkte til regningsudskriver.

Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med vurderingen af, om der foreligger selvforskyldt trang særligt tage hensyn til, at eventuelle børns behov tilgodeses. Det vejer altid tungere end alt andet, at børnenes tarv og velfærd tilgodeses.

11.6 Reduktion af hjælpen ved lønindtægt

Hvis modtageren af offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter har haft enkelte dage med lønindtægt, i den periode hvor vedkommende har modtaget offentlig hjælp, reduceres ydelsen af offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter. Vedkommende kan selv bestemme om ydelsen skal reduceres med:

1. det antal dage, hvor der har været en lønindtægt, eller
2. med det udbetalte beløb

Ad. 1. Har en person eksempelvis arbejdet 2 dage, udregnes den offentlige hjælp til forsørgelse og til faste udgifter ud fra 12 dage i stedet for normalt 14 dage. Vedkommende får således kun udbetalt hjælp til forsørgelse og til faste udgifter for 12 dage. Der er i forslaget fastsat et loft for, hvad der maksimalt kan udbetales, idet det altid skal kunne betale sig at have et fast arbejde.

Ad. 2. Hvis personen normalt får udbetalt 5.000 kr. i offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter hver 14. dag, og har arbejdet i 2 dage, kan vedkommende vælge at få udbetalt 4.285 kr. Får en person eksempelvis udbetalt 500 kr. for arbejde i 2 dage og får vedkommende normalt udbetalt 5.000 kr. i offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter hver 14. dag, kan vedkommende også vælge at få udbetalt 4.500 kr.

Dette er en fortsættelse af de gældende regler om fastsættelsen af størrelsen på den offentlige hjælp til forsørgelse og til faste udgifter.

Denne regel om reduktion ved lønindtægt er indført ud fra princippet om, at det altid skal kunne betale sig at arbejde. Modtagere af offentlig hjælp skal således ikke straffes, fordi de opnår enkelte dage med lønindtægt. På denne måde er det også ønsket at motivere modtagere af offentlig hjælp til i videst muligt omfang at tage imod også arbejde af kortvarig karakter, idet sådant arbejde kan være en udmærket måde at vedligeholde eller opnå kontakten til arbejdsmarkedet.

11.7 Kurser, behandlingsophold og enkeltfagsundervisning

Offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter bortfalder ikke ved deltagelse i kurser, behandlingsophold eller ved deltagelse i enkeltfagsundervisning.

Det er med indførelsen af de nye regler muligt for modtagere af offentlig hjælp at deltage i kurser, behandlingsophold samt enkeltfagsundervisning uden at miste retten til at modtage hjælpen. Reglen er en undtagelse til reglen om, at modtagere af offentlig hjælp altid skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet for at opfylde betingelserne for at modtage offentlig hjælp. Der kan både være tale om kurser af kortere og længere varighed. Eksempelvis vil en modtager af offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter kunne modtage hjælp under et behandlingsophold på Qaqiffik.

Bestemmelsen vil give modtageren af offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter mulighed for at erhverve færdigheder således, at vedkommende på længere sigt kan komme i arbejde samt fastholde dette.

Man skal ved anvendelsen af bestemmelsen være opmærksom på, at offentlig hjælp er en subsidær hjælp, hvilket indebærer, at der ikke kan udbetales offentlig hjælp, hvis man er berettiget til andre ydelser som for eksempel uddannelsesstøtte.

12 UDBETALING AF OFFENTLIG HJÆLP

12.1 Udbetaling kontant, ved overførsel til pengeinstitut eller lign.

Udbetalingen af offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter skal som udgangspunkt ske direkte til modtageren af offentlig hjælp. Hjælpen udbetales fra første henvendelsesdag efter betingelserne i forordningens § 8 er gældende. Det er som udgangspunkt op til kommunalbestyrelsen at vurdere på hvilken måde, de ønsker, at udbetalingen rent praktisk skal foregå. Offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter kan udbetales kontant til modtageren af offentlig hjælp, overføres til pengeinstitut eller lignende.

Behovet for offentlig hjælp ved akut trang vil typisk være af presserende karakter, hvorfor udbetaling med fordel kan ske ved kontant udbetaling eller i særlige tilfælde ved tildeling af for eksempel rekvisitioner på tøj, mad og lignende.

12.2 Første udbetaling

Den første udbetaling af offentlig hjælp kan finde sted fra første henvendelsesdag efter betingelserne i forordningens § 8 er indtrådt. Det vil med andre ord sige, at offentlig hjælp kan udbetales fra den dag, hvor ansøgeren opfylder betingelserne for at modtage hjælpen. Der er ikke noget i vejen for at tildele offentlig hjælp til dækning af omkostninger, som ligger forud for første henvendelse til kommunen, så længe ansøgeren var berettiget til at modtage hjælpen på daværende tidspunkt.

12.3 Udbetalingsperiode

Offentlig hjælp kan ikke alene udbetales på forskellige måder, men også med forskellige intervaller alt efter, hvad kommunalbestyrelsen vurderer som værende mest hensigtsmæssigt,

12.3.1 Hovedreglen

Offentlig hjælp til forsørgelse og faste udgifter betales forud hver 14. dag. Der kan dog ske udbetaling af offentlig hjælp til betaling af faste udgifter i den periode, hvor de forfalder. Der har i praksis været tvivl om, hvorvidt udbetalingen af offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter skal ske bagudrettet eller fremadrettet. Det foreslås, at offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter udbetales forud hver 14. dag. For at gøre det lettere for kommunalbestyrelsen at udbetale offentlig hjælp til dækning af faste udgifter som husleje og el, kan den offentlige hjælp til faste udgifter også udbetales for en længere periode end 14 dage. Den offentlige hjælp til faste udgifter til dækning af hele den faste udgift betales i så fald på det tidspunkt, hvor den faste udgift forfalder.

12.3.2 Udbetaling for kortere perioder

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at hjælpen skal udbetales for kortere perioder, hvis en modtager ikke skønnes selv at kunne administrere den offentlige hjælp til forsørgelse og til faste udgifter. Kommunalbestyrelsen skal ved beslutningen om at udbetale hjælpen for kortere perioder tage specielt hensyn til, at eventuelle børns behov tilgodeses. Muligheden for

at foretage udbetaling af offentlig hjælp for kortere perioder end 14 dage ad gangen kan forsøges anvendt, inden man vælger at udbetale hjælpen som naturalhjælp. Det er hensigten med de nye udbetalingsregler, at modtagere af offentlig hjælp i videst muligt omfang selv skal have adgang til at administrere hjælpen. Formålet hermed er at få modtagere til at tage ansvar for egen livsførelse.

12.4 Udbetaling som naturaliehjælp

Kommunalbestyrelsen kan beslutte at udbetale hjælpen i naturalier eller direkte udbetale til regningsudskriver, hvis det er konstateret at modtageren misbruger hjælpen eller ikke kan administrere hjælpen. Der kan altså ikke ske en udbetaling i naturalier ved førstegangshenvendelser, men først, når det af kommunen er konstateret, at modtageren ikke er i stand til at varetage sin egen og familiens forsørgelse.

Naturalhjælp udbetales ved, at en modtager af offentlig hjælp får udleveret rekvisitioner, som kan indløses i relevante forretninger. Ved betaling af faste udgifter, betales udgifterne direkte til regningsudskriver. Eksempelvis betaler huslejeudgifter direkte til INI eller anden udlejer.

Der skal ved afgørelsen af, om der skal ske udbetaling af naturalhjælp eller udbetaling direkte til regningsudskriver, altid tages særligt hensyn til, at eventuelle børns behov tilgodeses.

13 TILVEJEBRINGELSE AF OPLYSNINGER OG OPLYSNINGSPLIGT

Kommunalbestyrelsen kan pålægge en ansøger om offentlig hjælp, at vedkommende skal medvirke til sagens oplysning. Kommunalbestyrelsen kan med vedkommendes accept indhente relevante oplysninger fra andre, der har kendskab til den pågældendes forhold. Relevante oplysninger kan eksempelvis være, at man får arbejde, arver, flytter i en bolig med billigere husleje og andre oplysninger, som vil have betydning for fastsættelsen af størrelsen på den offentlige hjælp.

En person der modtager offentlig hjælp, har pligt til at underrette kommunalbestyrelsen om forandringer i private forhold, der kan medføre, at den offentlige hjælp indskrænkes, ophører eller skal tilbagebetales. Oplysningspligten vedrører økonomiske, personlige og sociale forhold, der har betydning for, om personen stadig er berettiget til at modtage offentlig hjælp. Oplysningspligten vedrører kun oplysninger, som er ændret i forhold til de oplysninger, kommunalbestyrelsen allerede er i besiddelse af. Modtageren af offentlig hjælp kan ikke forvente, at kommunen kender til oplysningerne andet sted fra.

Kommunalbestyrelsen kan, såfremt anden lovgivning ikke er til hinder herfor, indhente oplysninger fra andre myndigheder til vurdering af, om der er forhold, der gør, at modtageren af offentlig hjælp ikke længere er berettiget til at modtage offentlig hjælp. Der skal således ved indhentelse af oplysninger tages hensyn til tavshedspligt og registerforskrifter med videre. Muligheden for anmodning om indhentelse af oplysninger er begrundet i, at det skal undgås, at der uberettiget udbetales offentlig hjælp.

Det følger af den forvaltningsretlige regel om officialprincippet, at kommunen skal træffe afgørelsen på en så velinformeret baggrund som overhovedet muligt. Det er således kommunens pligt at sørge for, at alle relevante informationer er indhentet, inden der træffes en afgørelse om offentlig hjælp.

14 TILBAGEBETALING

Udgangspunktet ved tildeling af offentlig hjælp er, at modtageren ikke tilpligtes at betale kommunen hjælpen tilbage. Ved modtagelse af offentlig hjælp kan det dog i visse tilfælde komme på tale, at hjælpen enten kan eller skal kræves tilbagebetalt af kommunalbestyrelsen.

14.1 Obligatorisk tilbagebetalingskrav

Hvis en person uberettiget har modtaget offentlig hjælp, skal kommunalbestyrelsen træffe beslutning om, at vedkommende skal tilbagebetale den uberettigede ydelse.

Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om tilbagebetaling, hvis modtageren af offentlig hjælp:

1. Mod bedreviddende har undladt at meddele kommunalbestyrelsen oplysninger om ændringer i de private forhold, der har medført ændringer i rettigheden til offentlig hjælp (§ 26).
2. Mod bedreviddende uberettiget har modtaget ydelser efter denne forordning
3. Senere har fået udbetalt erstatning, offentlig pension, et underholdsbidrag eller lignende som vedrører samme tidsrum og formål som den udbetalte offentlige hjælp.

14.2 Mulighed for tilbagebetalingskrav

Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om tilbagebetaling af offentlig hjælp hvis:

1. Der må ydes en person hjælp på grund af pågældendes uforsvarlige økonomiske eller arbejdsmæssige handlinger.
2. Der på det tidspunkt, da der søges offentlig hjælp, foreligger forhold, der viser, at ansøgeren i løbet af kort tid vil være i stand til at tilbagebetale den offentlige hjælp.

Kommunalbestyrelsen skal i sin vurdering af, om beløbet skal tilbagebetales, tage hensyn til modtageren af offentlig hjælp og dennes families fremtidige muligheder for at få økonomien til at hænge sammen igen. Kommunalbestyrelsen skal endvidere se på, om vedkommende tidligere har handlet uforsvarligt og om der er undskyldelige elementer for den uforsvarlige handling. Eksempelvis at modtageren af offentlig hjælp ikke er mødt på arbejde på grund af sygdom i familien.

Hvis kommunalbestyrelsen træffer en afgørelse om tilbagebetalingspligt af offentlig hjælp, skal dette meddeles modtageren af offentlig hjælp skriftligt, senest samtidigt med udbetalingen af offentlig hjælp. Hvis kommunalbestyrelsen forsømmer at underrette modtageren om tilbagebetalingspligt, kan modtageren af hjælpen således ikke forpligtes at betale hjælpen tilbage.

14.3 Henstand

Kommunalbestyrelsen kan bevilge henstand med tilbagebetalingen, hvis modtageren og dennes ægtefælle eller ligestillede samlever, udelukkende modtager offentlig hjælp.

14.4 Bortfald af tilbagebetalingspligten

Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde, efter forløbet af 1 år efter udbetalingen af den offentlige hjælp, beslutte, at tilbagebetalingspligten bortfalder. Det kan eksempelvis være i tilfælde, hvor vedkommende fortsat modtager offentlig hjælp, og det skønnes, at vedkommende ikke kommer i arbejde inden for den nærmeste fremtid, eller hvor kommunalbestyrelsen skønner, at tilbagebetalingskravet er en hindring for, at pågældende kan få en tilknytning til arbejdsmarkedet, eksempelvis ved at vedkommende ikke har råd til at anskaffe sig erhvervsredskaber som net og brændstof.

15 KLAGEADGANG

Når kommunalbestyrelsen behandler eller har truffet afgørelse i en sag om offentlig hjælp, har ansøgeren eller modtageren mulighed for at klage over denne afgørelse.

15.1 Klageinstans

Afhængig af hvad borgeren ønsker at klage over, skal der klages til forskellige instanser.

15.1.1 Kommunalbestyrelsen

En borger, som ikke er tilfreds med en truffet afgørelse, kan klage direkte til kommunalbestyrelsen. Det ligger således i kommunens over/underordningsforhold, at kommunalbestyrelsen kan ændre en afgørelse, som er truffet af en underordnet i kommunens forvaltning. Desuden er det muligt at klage til kommunalbestyrelsen over selve sagsbehandlingen, hvis man for eksempel føler sig dårligt behandlet eller afgørelsen tidsmæssigt trækker uforholdsmæssigt langt ud. Man har dog som borger ikke et retskrav på, at kommunalbestyrelsen behandler ens klage, ligesom kommunalbestyrelsen sagtens kan vælge at fastholde den allerede truffe beslutning eller helt at afvise klagen som ubegrundet.

15.1.2 Det Sociale Ankenævn

Det er en betingelse for at kunne klage til Det Sociale Ankenævn, at der er truffet afgørelse i sagen. Det Sociale Ankenævn kan derfor for eksempel ikke behandle klager over manglende afgørelser, lang sagsbehandlingstid og lignende, men alene klager over konkrete afgørelser.

Det er den absolutte hovedregel, at en klage til Det Sociale Ankenævn skal indgives inden for 4 uger efter modtagelsen af den afgørelse, som man ønsker at klage over. Det Sociale Ankenævn kan dog se bort fra, at tidsfristen ikke er overholdt, såfremt overskridelsen skyldes grunde, der ikke kan tilregnes den pågældende. Det kan eksempelvis være, hvis posten har været forsinket.

15.1.3 Landstinget Ombudsmand

Klage til Ombudsmanden over en sags behandling kan indgives af enhver. Klageren skal angive sit navn og en adresse, hvortil Ombudsmanden kan sende meddelelser til klageren. Klagen skal endvidere være indgivet inden et år efter, at det forhold, der ønskes undersøgt, er begået.

16 SAGSBEHANDLINGSRETTLIGE ASPEKTER

Følgende er en meget kort gennemgang af de væsentligste sagsbehandlingsregler. Gennemgangen er ikke udførlig, og der henvises til vejledningen til Sagsbehandlingslovgivningen for en mere udførlig gennemgang af reglerne.

I alt for mange klagesager for Det Sociale Ankenævn bliver socialforvaltningers sager omgjort på grund af kommunernes sagsbehandlingsfejl. Det kan fx være, fordi der i socialforvaltningens sag ikke har været den fornødne dokumentation for, hvad der faktisk er sket i sagen. Det kan fx være, at oplysninger ikke er nedskrevet i sagen, eller der ikke foreligger en skriftlig afgørelse, uanset om der er givet bevilling eller et afslag. En sag skal ikke bare indeholde oplysninger om, hvad sagsbehandleren har foretaget sig, men også hvorfor sagen er afgjort, som den er (begrundelse), og hvordan sagsbehandleren er kommet frem til den trufne afgørelse (fx beregninger o.l.). Af hensyn til frister skal det også fremgå tydeligt, hvornår et sagsbehandlingsskridt er foretaget, og hvornår en borger har henvendt sig vedrørende sin egen sag.

På den baggrund skal her kort opridses nogle få væsentlige sagsbehandlingsretlige aspekter. De relevante love er Landstingslov nr. 8 af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning og Landstingslov nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen. Til sagsbehandlingsloven er udarbejdet en udførlig og omfattende vejledning, der bør udleveres til samtlige sagsbehandlere.

16.1 Notatpligt

Som led i sagsbehandlingen modtager sagsbehandlerne ofte mundtlige oplysninger. Disse kan have væsentlig betydning og danne grundlag for afgørelserne. For at det senere er muligt at konstatere, hvilke faktiske oplysninger der indgik i grundlaget for en sags afgørelse, skal der gøres notat om disse oplysninger til sagen, medmindre de allerede fremgår af sagen. Notatet behøver ikke ske i særskilt dokument, men må gerne ske i myndighedens eget interne referatark eller lignende. Notatpligten følger af offentlighedslovens § 6.

En mundtlig oplysning skal noteres til sagen, når oplysningen har en sådan karakter, at den bidrager til at supplere sagens bevismæssige grundlag eller skaber klarhed omkring sagens faktiske omstændigheder. Også mundtlige oplysninger fra andre dele af samme myndighed er omfattet, fx. mellem ansatte og kolleger eller oplysninger fra andre myndigheders sager/registre.

16.2 Partshøring

Reglerne om partshøring i sagsbehandlingslovens §§ 19 og 20, skal sikre, at den der er part i en sag, fx. en ansøger eller en klager, får mulighed for at gøre sig bekendt med det faktiske grundlag i en sag, og evt. kommentere dette, inden der træffes afgørelse i sagen.

Hvis der foreligger bestemte oplysninger om faktiske omstændigheder, må en myndighed ikke træffe afgørelse i sagen, før den der er part i sagen (fx. ansøgere eller klagere) er blevet gjort bekendt med, at myndigheden har disse oplysninger og parten har fået lejlighed til at komme med en udtalelse. Der er pligt til at partshøre, hvis en oplysning har væsentlig betydning for sagens afgørelse og oplysningen kan tale imod, at sagen afgøres 100%, som parten har bedt om.

Hvis myndigheden har pligt til at partshøre i en sag, men ikke har gjort det, kan afgørelsen vise sig at være ugyldig.

Partshøring bør dog også foretages i andre tilfælde, hvis det kunne tænkes, at parten har en interesse i at se og kommentere grundlaget for en afgørelse, selvom myndigheden strengt taget ikke har pligt til at partshøre.

Sagsbehandlingsloven § 19, stk. 2, nr. 1-6, indeholder en række undtagelser fra myndighedens pligt til at partshøre. Der skal ikke redegøres for disse her, men henvises til selve lovteksten og vejledningen til sagsbehandlingsloven.

Hvis der er tvivl om, hvorvidt parten/borgeren er bekendt, med at myndigheden har oplysningen, skal der partshøres.

16.3 Skriftlig afgørelse og begrundelse

Sagsbehandlingsloven §§ 22-24 fastsætter regler om begrundelse for afgørelser. En afgørelse kan meddeles mundtligt, men den der er part i sagen kan forlange at få en skriftlig meddelelse om afgørelsen. Hvis den mundtlige afgørelse ikke giver parten fuldt medhold, kan parten også forlange en skriftlig begrundelse for afgørelsen.

Alle afgørelser bør derfor både meddeles skriftligt og begrundes, også selvom der gives en part fuldt medhold. Både af hensyn til parten og den myndighed der træffer afgørelsen, kan det være vigtigt, at der foreligger skriftlig dokumentation.

Når en afgørelse, der ikke giver parten fuldt ud medhold, meddeles skriftligt, skal der gives en skriftlig begrundelse.

Begrundelsen skal indeholde en henvisning både til de regler og faktiske oplysninger afgørelsen er truffet på baggrund af.

16.4 Vejledningspligt

En myndighed har pligt til at vejlede borgere, der henvender sig med spørgsmål eller henvise til rette myndighed. Vejledning kan gives i form af en pjece, henvisning til en hjemmeside, telefonisk, mundtligt eller ved særskilt brev, alt afhængig af den konkrete henvendelse.

Vejledningen bør sikre, at borgeren får den nødvendige viden om de regler, der gælder for det pågældende område. Hvis der stilles krav eller betingelser i lovgivningen, bør borgeren orienteres om disse og om hvordan disse lettest og mest effektivt opfylder dem. Skal en bestemt fremgangsmåde følges eller skal borgeren selv skaffe oplysninger/dokumenter, bør kommunens vejledning nævne dette.

Et eksempel: En borger henvender sig på grund af økonomiske problemer og angiver at have akut behov for hjælp. Sagsbehandlerens beregning af borgerens økonomi og den konkrete vurdering ud fra borgerens konkrete behov kan måske vise, at der ikke kan ydes hjælp efter landstingsforordning om offentlig hjælp, men borgeren er måske berettiget til boligsikring eller ydelser efter andre love/forordninger. Dette skal sagsbehandleren så vejlede borgeren om. Sagsbehandleren bør altid overveje eventuelle alternativer og vejlede borgeren om disse.